

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos pekt sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Nyúttér pekt sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, augusztus 10.

Mai számunk főbb közleményei:

Az Óvartér beépítése.
A török-görög konfliktus.
„Eltársak” a király előtt.
Lázár Zsárd beszámolója.
Tömegmérgezés Aradmegyében.
A Lloyd-Express aradi üzemei.
Bűnpör a százezer kronás váltó körül.
A király üzenetváltása Rothschild báróval.
Ezer magyar a tengerparton.
Katasztrófa a kottlingbrunni versenyteren.
Földarverés a városházán.
Idegenben öngyilkos egyetemi hallgató.
Az öngyilkos szerelmesek.
Különös váltóhamisítás.
Tarkaságok.

Lupás Léna.

Arad, augusztus 9.

Lupás Léna sohasem hallgatta a budapesti, vagy a kolozsvári egyetem orvosi fakultását, de azért doktora volt a borosjenői járás egy csomó kisebb-nagyobb községének. Nem volt diplomája és rendelőszobája, de azért a monyorói betegek jobban ismerték a nevét, mint akár a budapesti orvos-professzorokét, akár a borosjenői járási kórház orvosaiét. Mert Lupás Léna javasasszony minden paraszti bajnak gyógyítója, minden földi nyavalya gyors és biztos elpusztítója, szóval a falu diplománélküli, de annál keresettebb orvosa volt.

Ez a Lupás Léna esztendőnk, talán évtizedek óta „kezelte” Monyoró és vidéke betegeit. A monyorói asszonyok, ha valami bajuk volt akár a szívével, akár a már megszületett,

akár a még csak eljövendő gyerekek, nem mentek a járási orvoshoz vagy a körorvoshoz, hanem megszólították a piacon Lupás Lénát, elsírták neki a bajukat, kezébe nyomtak egy-két, nagyobb baj esetén öt-tíz koronát és nagy bizodalommal, buta reménységgel szedték be azt a kutyvasztékot, amit másnap este Lupás Léna a köténye alatt adott át nekik a kapualjában. A monyorói férfiak, munkában megtört fiatalok és évektől megroppant öregek, szintén hasonló bizalommal használták a higanyt, a mit Lupás Léna adott gyógyszerül a betegségeikre. Ha azután a beteg az orvosság dacára jobban lett, Lupás Léna híre megint nőtt egy-két utca-hossznyira, ha pedig a kutyvaszték, vagy a higany elpusztította a szerencsétlent, a monyorói temetőben több lett egy halottal, a javasasszony bünetét pedig őrizte egy frissen hantolt sírdomb.

Lupás Léna tehát a Jáger Marik fajtájából való, dacára annak, hogy nem azért ölt, mert a komámesszony felbérelte az ellensége ellen, hanem azért, mert a ruhamosás, vagy a kofálkodás helyett jövedelmezőbbnek tartotta a monyorói parasztok naivságát kihasználni és orvosi prakszist folytatni az amugy is orvosnélküli községben. Űzte is ezt a mesterségét szorgalmasan, mindaddig, míg a járási esztendőnk valami ügyetlenség, büszke ön-bizalom folytán rajta nem kapták és meg nem tették ellene a följelentést

az aradi ügyészségnél. Egyelőre vagy három ember megölésével vádolják, de ma még csak megjósolni sem merik, hány monyorói beteg halála szárad cinikus lelkén.

... Meglesz a törvényszéki tárgyalás és a monyorói Jáger Marit elítélik néhány esztendőre. Talán többre, de lehet, hogy — ha a nyomozás nem lesz valami eredményes, — kevesebbre. Sohase lehet előre tudni az ilyen nyomozások eredményét, annál is kevésbé, mert nálunk sikeresebb szokott lenni a nyomozás és erélyesebb az eljárás, ha egy városi lopás tettesét kell megfogni, mintha egy falusi emberélet elvesztőjét megbüntetni. Akkor egy egész detektiv hadat mozgósítanak, ekkor mindössze néhány csendőrré bizzák, hogy a falu pusztítójára rásüssenek néhányat töméntelen vétke közül. A falun különben is olcsóbb az emberélet, megszokottabb, kevésbé félelmetes a halál gondolata, mint a városban, az élni akaró, a halál ellen végsőig küszködő városban. Bizonyára Monyorón is tudtak már Lupás Léna dolgairól, bizonyára suttoztak már a higany-nyal sirba vitt betegekről, talán a község házában is sejtettek valamit róla, de hát arra felé nem veszik olyan szigorúan, hogy a végelgyengülés, vagy a kuruzsló keze juttat-e el valakit a temetőbe.

Az emberéletnek ez a könnyen-vevése, a suttozó híreket semmibe vevő hatóságoknak ez a nemtörődömsége: ez vonzza magához a figyelmet

Falábön sántit a szerelem.

Irta: Maupassant.

Elhelyezkedtem egy üres szakaszban és behuztam az ajtót, remélve, hogy egyedül fogok maradni. Az ajtó azonban kinyílt és kint megszólalt egy hang:

— Tessék vigyázni, nagyságos ur, mert itt sinek vannak és a lépcső igen magas.

— Egy másik hang felelt:

— Ne félj, Lőrinc, majd jól megkapasz-kodom.

Aztán egy kerekkalapos fő bukkant föl az ajtóban és két kéz, beleragaszkodva a fogantyukba, lassan egy nagy, kövér testet vontsolt fölfele, mialatt a főlhágó pallón olyan zörgés hallatszott, mintha bot kopogna a földön.

Mikor az érkező végre fölelhelődött a kupéba, észrevettem, hogy pöttyögős nadrágából fekete faláb kandikál ki; és mikor behuzta a másik lábát, láttam, hogy az is fából van.

Az utas mögött egy fő mutatkozott:

— Fönn van a nagyságos ur?

— Fönn, fiam.

— Akkor hát itt van a holmi, meg a mankók.

És most egy kiszolgált katona formájú ember szállott föl, hóna alatt hozva egy csomó fekete és sárga papirosba takart, gondosan össze-

szemadzagolt tárgyat és egymás után fölrakta gazdája feje felé, a hálóra.

— Itt van mind az öt darab, — mondta. Az édesség, a bábu, a dob, a puská és a ludmájpástétom.

— Jól van, fiam.

— Szerencsés utat, nagyságos ur.

— Isten áldjon, Lőrinc; jó egészséget.

Az inas leszállt, becsapva az ajtót. Én pedig szemügyre vettem szomszédomat. Harmincöt éves ember lehetett, bár a haja már csaknem egészen fehér volt; kabátján érdemjel szalagja piroslott, nagy bajuszt viselt. Igen elhízott, mint minden erős, tevékeny férfi, akit osonksága tétlenségre kárhoztat.

Végigtörülte homlokát, egyet fújt és rám nézett.

— Nem leszek alkalmatlan, ha rágyujtok?

— A világért sem.

Ez a szem, ez a hang, ez az arc ismerős volt. De honnan, mikorról? Bizenyos, hogy találkoztam már ez emberrel, beszéltem vele, megszorítottam kezét. De ez régen lehetett, nagyon régen.

Most már utitársam is rajtam feledte a szemét, mint az olyan ember, aki visszaemlékezik egy kicsit, de nem világosan.

Elfordítottuk tekintettünket, mert mind a ketten zavarba jöttünk e folytonos találkozás miatt; de pár perc múlva megint csak össze-

hozta pillantásunkat a munkálkodó emlékezőtehetség kitartó akarata. Végre én megszólaltam:

— Ugyan tisztelt uram, ahelyett, hogy loppal nézegetjük egymást már egy órája, nem lenne-e okosabb, ha együtt derítanók ki: honnan vagyunk ismerősek?

Szomszédom illedelmesen felelt:

— Igaza van, uram.

Bemutattam magamat:

— Henry Bonclair tisztviselő vagyok.

A faláb ember habozott egy néhány pillanatig, aztán tévetegen felelt, mint a kinek lelke a multban jár:

— Csakugyan! Poinceléknél találkoztunk, régen, a háború előtt, most tizenkét éve!

— Igaz... Ah... Ön ugy-e Revalière hadnagy?

— Az vagyok... Sőt Revalière kapitány is voltam, egész az napig, mikor elvesztettem a lábamat... mind a kettőt egyszerre... egy ágyugolyó vitte el.

És most, hogy ismertük egymást, ismét farkasszemet néztünk. Eszembe jutott a karcsú, szép fiú, aki oly ügyes és kellemes szeleburdisággal rendezte a cotillont.

Szerelm volt a dologban. Csak erre emlékeztem. De az árnyékok csakhamar megvilágosodtak és egy leány alakja jelent meg szemem előtt. Majd egy név is hirtelen megvil-

a Jäger Marik és a Lupás Lénák esetében. Hiszen igaz: beszélni kell a közegészségügy Azsiájáról is, a járási orvosok hiányáról és rossz fizetéséről is, szóval mindarról amit már annyiszor elsírtak Aradmegye közegészségügyének bírálói. Több orvos kellene, jobb közegészségügy, gondosabb ellenőrzés, de nekünk úgy tetszik, hogy ha egy-két orvossal több is volna ebben a keleti járásban, a nép még akkor is a kuruzslókhoz szaladna, javasasszonyokat kérdezne és higányt venne a gyógyszerári orvosság helyett. Hiszen Monyorótól nincs nagyon messze Borosjenő, ahol pedig van járási kórház, vannak orvosok, szóval van rendezett, vagy legalábbis rendezettebb közegészségügy és a monyorói paraszt mégis inkább kiszaroltatja magát Lupás Lénától, sem hogy az urak kórházára adja ki a pénzét. Ezen az idegenkedésen, a tudományon ezen a gyűlöletén kellene valahogy segíteni és az életnek értékére, megbecsülésére tanítani a falu népét és a falu hatóságát, akkor bizonyára kevesebb halottat vinnének ki a monyorói temetőbe.

A mezőkövesdi választás. Miskolcra táviratozzák: A Majthényi Adám halálával megüresedett mezőkövesdi választókerületben e hó 11-én, szerdán lesz a képviselőválasztás. A hivatalos jelölt Fekete László ügyvéd, vele szemben fellépett Szalay Pál és Kácsi Molnár.

Vizsgálat egy képviselő ellen. Néhány héttel ezelőtt bőven foglalkoztak a lapok azzal a bűnperttel, mely Erdődy Gyula gróf gyulaházi birtokának parcellázása nyomán tört ki. Ötvenhat földmives nevében egy ügyvéd feljelentést tett a rendőrségen Bácskai Albert dr. budapesti ügyvéd és Krasznai Béla építési rajzoló ellen. Az ügyben ma fordulat történt. A vizsgálatot vezető rendőrkapitány szerint ugyanis szerepe van Melczér Géza országgyűlési képviselőnek is. A rendőrkapitány előterjesztésére ma a miskolci törvényszék vádtanácsa átiratot intézett a képviselőházhoz, s ebben Melczér Géza mentelmi jogának felfüggesztését kérte.

lant a fejemben: de Mandal kisasszony. Most már minden eszembe jutott. Csakugyan szerelmes historia volt az, még pedig elég banális. Az a leány szerette ezt a fiatal embert, mikor megismerkedtem velük; emlegették, hogy nonszokásra férj és feleség lesznek. Ugy látszott, a fiu is nagyon szerelmes, nagyon boldog.

Föltekintettem a hálóra, a hol a vonat döcögésétől a szomszéd holmijai rázódtak és hallottam az inas hangját, mintha csak most mondt volna: „Itt van mind az öt darab. Az édesség, a bábu, a dob, a puszka és a ludmájpástétom.” — Pillanat alatt egy regény játszódott le a fejemben. Olyan regény, mint a minőt már eleget olvastam: a fiatal ember elveszi a leányt vagy a leány nőül megy az ifjuhoz, a testi vagy vagyoni katasztrófa után is. Ez a megcsontult katonatiszt a háború után visszatért jóvondóbelijéhez; és a leány megtartotta ígéretét.

Aztán egyszerre más, kevésbé költői, de realisabb gondolat ötlött fel elmémbe. Hát ha még a háború előtt vette el a leányt, e retentív szerencsétlenség előtt; és a kétségbeesett nő kénytelen volt megadással, híven ápolni, vigasztalni férjét, aki épen, délecegen ment el és nyomorékon, csonkán tért vissza, mint szármalmas rom, mely mozdulatlanúságra, tehetetlen boszúságra és tönkrehizásra van kárhoztatva.

Vajjon boldog ez az ember vagy nem?

Az Óvartér beépítése.

A vevő ajánlata.

Arad, augusztus 9.

Mint azt vasárnapi számunkban jeleztük, ma délután beérkezett a polgármesterhez az Óvartér megvételét és tíz éven belül történendő beépítését célzó tervezetnek az első akciója, amely a következőket tartalmazza:

Alólírott cég elhatározta, hogy bel- és külföldi tőke bevonásával az Óvartér kiépítését, a már elfogadott terv szerint, keresztül vigye.

Hogy azonban a szükséges előmunkálatokat fenti terv kivételéhez elvégezhessek, azon tiszteletteljes kérelemmel fordulunk a tekintetes közgyűlés elé, hogy mondja ki: f. év augusztus hó 12-től számítva három hónap alatt más céggel, vagy vállalkozóval ezen városrész kiépítésére vonatkozólag tárgyalásba nem bocsátkozik; továbbá elvállalja a város a házak építésével egyidejűleg az utcák kövezését, kanalizálását, vízvezeték és világítási munkálatok elvégzését a sajátjából.

Kérjük továbbá a tekintetes közgyűlést, hogy ha netán szükségessé válnék cégünk részvénytársasággá való átalakítása, a tekintetes közgyűlés már most beleegyezését adja abba és az alólírt céggel jelenleg érvényben levő haszonbérleti szerződést változatlanul az esetleg alakulandó részvénytársaságra átruházza.

Azt hisszük, hogy nagy érdeke a város közönségének az Óvartér mielőbbi kiépülése, nem említve annak kiépülése által sok ezer embernek kenyérkeresetét.

Első Perjámosi Homokmészakő-Téglaár és Mészégető.

A polgármester kijelentése szerint az augusztus havi közgyűlés már e kérdéssel nem foglalkozhatik. Elsősorban azért nem, mert a mérnöki hivatal el sem készülhetne szerdáig a szükséges előmunkálatokkal. Továbbá egy ilyen, évszázadokra kiható lépés megtételéért a tanács a felelősséget egyedül nem akarja viselni és annak előkészítését, minden fázisban a legnagyobb nyilvánossággal, bizottságilag akarja tárgyalatni.

Maga az ajánlat, mely még csak elvi elhatározásokat akar provokálni, nem tartalmaz részletes felvilágosítást az Óvartér megvenni

szándékozó cég terveiről és a város megvárja, hogy határozathozatal előtt ez irányban is tiszta képet nyerjen.

A török-görög konfliktus.

Bevonták a görög zászlót.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 9.

Görögország, amely tegnapi ígért válaszával elhalasztotta, a nagyhatalmakhoz fordult, mert a Kréta-kérdés most már a béke kérdésévé vált. A legtöbb athéni diplomata elhibázottnak tartja Törökország demarchéját. A krétai védőhivatalnak nagykövetei eddig nem kaptak formális utasításokat. A porta hivatalos közleményei szerint megállapították, hogy tegnap óta Kaneaban nem tüzték ki a görög lobogót. A vidéken még mindig tartanak Kréta-meetingeket. Még a sovinszta török lapok is óva intik a kormányt, hogy ne engedjen a nép hangulatának.

Mai távirataink ezek:

Párisból táviratozzák: A Havas-ügynökség jelentí Athénből: Az itteni török követ a kormánynak jegyzéket adott át, mely azt kívánja, hogy Görögország helytelenítse a krétaiak nacionalista agitációját az annexió érdekében és mondjon le krétai szándékairól. A török követ záros határidőn belül kért választ a jegyzékre, mert különben szabadságot vesz és elutazik. A görög kormány nemsokára válaszolni fog a jegyzékre.

Szalonikiből táviratozzák: Több ezer főnyi résztvevő jelent meg a mai gyűlésen, amelyen határozati javaslatot fogadtak el. Ebben felelősségre vonják azokat, kiknek feladata Törökország szent szuverén jogait megvédeni Kréta szigetén. A határozati javaslat szerint az összes ottománok felszólítják a felelős államférfiukat, hogy szerezzenek érvényt a jognak. Kréta a birodalomnak elszakíthatatlan része s a nemzet tiltakozik az ellen, hogy felelős faktori a nemzet akarata ellen cselekedjenek és kész minden hazafiságától tanácsolt eszköz felhasználni, hogy jogainak érvényt szerezzen. Elhatározták, hogy ezen határozatot eljuttatják a nagyvezérhez, a kamarához, a szenátushoz, a nagy krétai védőhatalom követségéhez, a

Elfogott a kíváncsiság, hogy megtudjam történetét. Hirtelen ezt a kérdést intéztem hozzá:

— Vannak gyermekei?

— Nincsenek, felelte.

Egyszerre oly zavarba jöttem, mintha valami nagy illetlenséget követtem volna el.

— Bocsánatot kérek, — mondtam. Azt hittem, vannak.

A falábu ember mosolygott, aztán halkán mondta:

— Még házas se vagyok. A kezdetnél maradtam.

Ugy tettem, mintha hirtelen visszaemlékezném:

— Ah, igaz! Mikor megismerkedtünk, ön jegyben járt, ha jól emlékszem, de Mandal kisasszonnyal.

— Ugy van, uram; önnek kitűnő az emlékezőtehetsége.

Nagyon nekibátorodtam:

— Igen, arra is emlékszem, mikor emlegették, hogy de Mandal kisasszony férjhez ment... ejnye, hogy is hívják csak...

A falábu ember nyugodtan ejtette ki azt a nevet:

— De Fleurel urhoz...

— Igen, igen, most már az is eszembe jut, hogy ez alkalommal beszéltek az ön megsebesüléséről.

Jól szemébe tekintettem. Elpirult.

— Az emberek tévednek, mikor a de Fleurelné asszony nevével egyszerre emlegetik

az enyémet. Mikor visszatértem a háborúból, ilyen csonkán, a világért sem egyeztem volna bele, hogy a feleségem legyen. De hát lehetséges is lett volna az? A házasság nem arra való, hogy a nők nagylelkűségüket fitogtassák. Egy férfi mellett kell élniök, minden nap, minden percben, minden másodpercben; és ha egy férfi nyomorék, mint én, a nő, ha hozzá megy holtig tartó szenvedésre ítéli magát. Oh, én érzem, csodálom e feláldozást, a nagylelkűséget, amíg határa van; de azt nem fogadom el, hogy egy nő lemondjon egy életnek minden reményéről, minden örömről, minden álmáról, csak hogy a karzat bámulatát kielégítse. Mikor hallom szobám padlóján falábam és mankóm kopogását, ezt a minden lépésnél megújuló malomkelepelést, néha oly düh fog el, hogy szerezném megfojtani az inasomat. Vajjon hiszi ön, hogy egy nő tűrni tudna egy olyan embert, aki magát sem szenvedheti? Meg azt hiszi tán, hogy szép az én csonka lábam?...

Elhallgatott. Mit mondjak neki? Éreztem, hogy igaza van. És lehetett-e prancsolnom a nőt, vagy csak kifogásolnom is? Nem. Ez a hősi csonkaság eszembe hozta, hogy itt szép áldozatot mulasztottak el. Csalódás érzete fogott el.

— Fleurelné asszonynak vannak gyermekei? — kérdeztem egyszerre.

— Vannak: egy leány és két fiu. Nekik viszem ezeket a játékokat...

Konstantinápolyi görög követhoz és a szaloniki-i válihoz.

Párisból táviratozzák: A Havas-ügynökség jelenti Athénből: A török kormány jegyzékére a választ kedden fogják átadni. A hatalmak képviselői a minisztériumban a miniszterelnökekkel és a külügyminiszterrel gyakran tárgyalnak. A közvélemény reméli, hogy a hatalmak, akikhez Görögország apellált, meg fogják akadályozni, hogy Törökország ragaszkodjék ahhoz, hogy Görögországot oly kérdésbe bonyolítsa, amelynek megoldása a hatalmaktól függ.

Konstantinápolyból táviratozzák: Hirlik, hogy Törökország folytatja hadikészülődéseit. A második hadtestkörlet két tüzérezrede hírszerint megkezdte az előrenyomulást a görög határ felé. Hirlik, hogy Prevesa erőd helyőrségét négy zászlóaljra emelték.

Athénből jelentik: A görög kormány választ a török jegyzékre holnap nyújtják át Konstantinápolyban. Görögország nagyon fel van habrodva Törökország erőszakoskodása miatt. A görög király feltétlenül békét akar és a nagyhatalmak közbenjárását kéri. A francia, angol, magyar-osztrák csatahajók Kréta és Szaloniki felé indultak.

Bécsből táviratozzák: A Konstantinápolyi magyar-osztrák nagykövet utasítást kapott, működjen közre a béke fenntartása érdekében.

Lázár Zoárd beszámolója.

A megyei függetlenségi párt ujjászervezése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 9.

Lázár Zoárd, a kisjenői kerület országgyűlési képviselője tegnap délután tartotta beszámolóját Vadász községben. A beszámoló, melyen egyúttal az aradmegyei függetlenségi párt ujjászervezéséről is volt szó, itt következik tudósításunk:

Lázár Zoárd a kerületi függetlenségi párt több vezető tagjával, köztük Lengyel Ferenc pártelnökkel, Edes Elemér tb. főszolgabíróval, Lengyel József állomásfőnökkel ment tegnap délután Kisjenőre Vadászra. A község határában lovasbandérium fogadta a képviselőt, akit Oláh Ernő lelkes szavakban üdvözölt. Majd a választók nagy tömege vonult az érkezők elé és Lázár Zoárd elismerése mellett zeneszóval mentek a népgyűlésre.

A népgyűlést Vass Jenő református lelkész, a vadászai függetlenségi párt elnöke nyitotta meg, üdvözölve a kerület képviselőjét. Ezután Lázár Zoárd tartotta meg beszámolóját. Másfélórás beszédében vázolta a parlament eddigi működését; ismertette az Ausztriával kötött kiegyezést, az alkotmánybiztosítékul hozott új törvényeket, Apponyi népoktatási törvényét, mely — ugymond — hatalmas lépéssel vitte előre Magyarország közoktatásügyét, az ipari és szociális alkotásokat, a munkásbiztosítást, a büntetőnovellát és a végrehajtási törvényt. Majd rátért a jövő feladataira, ismertette a már készen levő telepítési törvényjavaslatot, mely a parcellázások körül eddig történt visszaélésektől óvja meg a magyar földbirtokos népet. A bankkérdésről szólva kijelentette, hogy feltétlen hiva az önálló banknak. Ugyancsak hiva az általános választói jognak, melyet Andrassy javaslata értelmében kíván megvalósítani.

A népgyűlés nagy közönsége, melyben Simonffyfalva és Bélzerind szomszédos községek választópolgárai is jelen voltak, zajos éljenzéssel kísérte a képviselő beszédét. A beszámoló végén rámutatott Lázár Zoárd arra is, hogy szükség van az aradmegyei függetlenségi párt ujjászervezésére, mert csak egy erősen szervezett párt veheti fel a megyében sikerrel a politikai küzdelmet.

Hasonló irányban szólalt fel Lengyel József is, majd Vass Jenő pártelnök határozati javaslatot terjesztett elő, melyben Vadász, Simonffyfalva és Bélzerind község választói bizalmat szavaznak képviselőjüknek eddigi működéséért és egyben szükségesnek mondják ki a megyei függetlenségi párt ujjászervezését úgy a vidéken, mint Aradon. Kimondták még, hogy a párt végrehajtó bizottsága legközelebbi ülésén ki fogja jelölni azokat, akik a megyei pártot ujjászervező szeptemberi aradi gyűlésre el fognak menni.

A népgyűlés után este társasvacsora volt, melyen számos felkészöntő hangzott el. A vacsorát tánemulatság követte.

Katasztrófa a kottingbrunni versenytéren.

Megvadult ló a tribün előtt. — Berzeviczy György kamarás súlyos sérülése.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 9.

Véres és izgalmas katasztrófa történt tegnap délután a kottingbrunni versenytéren. A bajt Dreher Antal istállótulajdonos négyes fogata okozta, mely a kottingbrunni versenypálya kissé szabadon álló első helyének kapujánál állott. Az utolsóelőtti futás végén, délután 6 órakor, valószínűleg a nagy lármától, a négyes fogat első, jobb oldalon álló lóva megbokrosodott, a hámját elszakította, kitepte magát a kocsiból és megvadulva, ijesztő száguldással rontott be az első helyre, a sűrű tömeg közepébe.

A vad ló nagy konsternációt keltett a publikum soraiban. Egymás hátán menekültek az emberek. Sírás, jajveszékélés, eszeveszett menekülés mindenfelé. Sok asszony elájult, az emberek véres verekedésekkel szakítottak utat a meneküléshez. Általános és ijesztő volt a pánik. A lovat senki sem tudta megfékezni. Mindenki menekült és közben nyomorékká taposták egymást az emberek. A katasztrófa áldozatai között egy magyar is van, még pedig Berzeviczy György cs. és kir. kamarás, a Nemzeti Kaszinó tagja, aki fején szenvedett súlyos sérüléseket. Az önkéntes mentők szanatóriumba szállították. Bernreith Adolf bécsi kereskedő fején és mellén szenvedett súlyos sérüléseket. Egy fiatal embert a felismerhetetlenségig összeharapdált és összerugdalt a ló. Ezt a szerencsétlent valósággal véresre taposták, mire a mentők haldokolva elszállították. Két embert szintén életveszélyes sebesülésekkel szállítottak el a mentők.

A megvadult lovat, amely száguldásában mindenfelé nagy pusztítást vitt véghez, egy negyed órai küzdelem után végre lefoglák és elvezették a versenypályáról. A rendőrség megállapította, hogy ötvennél több azoknak a száma, akik a nagy pánikban könnyebben vagy súlyosabban megsebesültek.

Az utolsó futam a katasztrófa miatt nagy késéssel kezdődött. Itt egyébként újabb katasztrófa történt. Fettingzsoké leesett a lováról és agyrázkódást szenvedett.

„Eltársak” a király előtt.

Általános sztrájk Svédországban.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 9.

A svédországi munkások általános sztrájkja napról-napra nagyobb mérvű lesz. Érdekes mozzanata volt a sztrájknak, hogy a király tegnap magához hívatta a szakszervezetek vezetőit és rábeszélni igyekezett őket arra, hogy fogadják el az állam közvetítését. A vezetők azt válaszolták a királynak, hogy sajnálatukra a közvetítést nem fogadhatják el.

Franciaország kivételével az összes országok — köztük Magyarország — szociálista pártjai anyagi támogatást ajánlottak ma fel a svédországi szociálistáknak.

Mai távirataink a következők:

Stockholmból táviratozzák: A kormány ma felhívást intézett a munkaadókhoz és a munkásokhoz, melyben nyomatékosan felszólítja őket, hogy kössenek békét. A felhívás emlékeztet a kormány múlt évi eredményes békeközvetítésére. Akkor remélni lehetett, hogy a viszony munkaadók és munkások között lassanként javulni fog. Aránylag csekély differenciák azonban rövid idő alatt számos munkabeszüntetéshez, majd pedig az állam közvetítési kísérletei dacára is a jelenlegi súlyos konfliktushoz vezettek.

Mindkét párt visszautasította a kormány közbenjárását. Mindegyik saját öklével akarja a harcot megvívni. Nem szabad azonban arról megfeledkezni, hogy ha most a harc tartama alatt a kötelező megegyezéseket lábbal tapodják, minden tisztességes békekötés lehetősége jelentékenyen nehezebbé válik.

Berlinből táviratozzák: A Berliner Tagblatt jelenti Stockholmból: A helyzet tegnap lényegesen rosszabbodott azáltal, hogy azok a munkások is elhatározták, hogy leteszik a munkát, melyek eddig a sztrájktól tartózkodtak. Ugy látszik, hogy az a remény se fog teljesülni, hogy a mezőgazdasági munkásokat a sztrájktól visszatárhadják. A nagy mezőgazdasági munkásszövetség már proklamálta is a sztrájktól és egyelőre tízezer mezőgazdasági munkás abbahagyta a munkát. Tekintettel a helyzet nyílt kiélesedésére és a folytonos gyűlöletes agitációra, melyet kifejtének avágból, hogy a vasúti, posta és táviró hivatalnokokat is rábírák a sztrájkhoz való csatlakozásra, a király tegnap magához hívatta a két szervezet vezetőit és rábeszélni igyekezett őket arra, hogy ebben az izgalmas és veszedelemes helyzetben fogadják el az állam közvetítését. A vezetők azt felelték a királynak, hogy közvetítését sajnálatukra nem fogadhatják el. A helyzet ugyanis most olyan, hogy a sztrájkolóknak önállóan kell a harcot megvívniuk. A király e felvilágosítás után Hamilton Hugó minisztert hívatta és ezzel hosszú étekezletet tartott.

Az értekezlet után Hamilton ellenjegyzéssel ellátott proklamáció jelent meg, mely nyomatékosan óv attól, hogy a sztrájkba a sztrájk kérdések által nem érintett tevékenységi köröket is bevonják.

Stockholmban az élelmiszerbehozatal már a minimumra apadt. Friss élelmiszereket már alig kapni és a füstölt élelmiszerek készlete is aggasztó módon fogy.

Földárverés a városházán.

A jólelkű gazdák.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 9.

Földárverés volt a városházán. Körülbelül hatszáz hold szántóföld szabadult fel a bérleti szerződések lejártával. A tanács újból mivelés alá adta kisgazdáknak. Nyolevan parcellában. Tehát legfeljebb ha kilenc hold jutott egy-egy paraszt gazdának a kenyeret termő földből. Nem sok. Csak épen annyi, hogy az ember mindennap szeghessen egy karét az asszony dagasztotta ételből. Es mégis, hogy szorongtak, hogy tolongtak a napsütött arcu gájiak és ségaiak a gazdasági szék üléstermében. A nyolevan parcellára legalább négyszáz árverező jelent meg. Nem új jelenség. Földéhes az ember. Nemcsak a magyar. Volt ott román, szerb, sváb és magyar vegyesen. Valamennyi az árverési programot olvasgatta. Ha a szöveget nem is, de a számokat mindegyik megérti. A szám, amely az élet alapja, az nemzetközi. A kétszer kettő igazságának nincsenek sem nyelvi, sem földrajzi határai. Ebben mindnyájan egyformák. Mindnyája nemcsak érzi, de tapasztalásból tudja is, hogy a föld, amely eddig olesón volt bérbeadva, megdrágult. Szörnyen felment az ára. Magyaroknak, románoknak és szerbnek egyaránt.

A számon kívül egyformán igaz az a tűz, mely a termet zsufolásig megtöltött emberek szemében kigyullad, valahányszor egy-egy parcella gazdát kap. Az irigység kikiált valamennyinek a szemefeketéjéből, ha látja, hogy a másik győzi az árral. Valóságos erőverseny az, ami a földárverésen folyik. Az izmok, a szorgalom, az ambíció végső megfeszítése, amely már előre termi az izzadságot. Mintha a cserepes tenyerű földmives nem a bugyellárisába nyulna, hanem a sziklába vágná csákányát, hogy szikrát csaljon ki belőle, valahányszor az egyik árverelő a másikat kiabálja felül. Önmagát sarkalja, tüzei, szinte látszik amint a homlokán kidagad az ér, huzva az állat helyett az ekét, mely barázdát szánt az elvetendő magnak. Már a licitáción kezdődik az a rettenetes munka, mely kenyeret csal ki az édes anyaföldből. Mire a nyolevan boldog bérlo parcellához jut, valósággal kimerült a rettentő küzdelemben, melyet a körülötte álló konkurrenszekkel folytatott.

Ha valaki megkérdezné, talán el sem tudná mondani, hogy miért e borzasztó küzdelem? Milyen célok lebegnek annak az embernek a szemei előtt, aki például egy hold föld bérletéért százöt koronát fizet? Mert ilyen áron is kelt el föld. Ami tavaly negyven korona volt, azért most majdnem három hold árát fizetik, csak hogy az övék legyen. Micsoda elkeseredett csatát vívott ez az ember, míg valamennyi árverelő fölé kerekedett.

Az élet nagy küzdelmének a hangulata ül a teremben. Mindenkit ez tart fogva. Legjobban a várost képviselő tisztviselőket. Lócs Rezső gazdasági tanácsnokot és jegyzőjét, Zubor Andort. A szemük előtt lebeg a pótdókkal sujtott város, amelynek terhein könnyit az a többlet, melyet a föld árának emelkedéséből a közpénztár részére kiszorítanak. Tizenegyezer koronával érték el többet a mai árverésen, mint a legutóbbi esztendőben. Körülbelül másfél százalékos pótdó. Így kell kiverekedni egy kis jövedelmet.

A tetőfokát éri el a láрма, a zaj, ha az árverelő egy-egy jobb parcella kikiáltási árát egyszerre megkétszerezik. Alig hallja az ember a saját hangját. A börtének sajátos zibongó zajosságát lehetne ezzel a tülekedéssel összehasonlítani.

Egy pillanatra elül a hangzavar. Lócs Rezső akar csendet. Szólan akar. Egy öt holdas parcella van soron. Jó termő föld. Böven ontja az áldást, ha szorgalmas kezek munkálják.

— Kedves barátaim — mondja a tanácsnok — most egy olyan öt holdas részt boesá-tunk nyilvános licitáció alá, melyet önök valamennyien háromszorosan áron vennének bérbe. A városhatár egyik legkitünőbb része. Arra kérem magukat — ne árvereljenek. Egy szegény özvegy asszony dolgozik rajta a fiával, akik még hat kis testvérüket tartják el belőle. Özvegy Kelemen Mátyásné a régi gazdája.

Tiszteességes, szorgalmas asszony, itt járt tegnap és arra kért, hogy a régi áron adjuk ki neki továbbra is a földet. Igéretet nem tehettem neki, mert az árverés nyilvános, de azzal biztattam, hogy a kérését tolmácsolom az árverelő előtt és kilátásba helyeztem, hogy önök megértik egy özvegy esdő szavát és elállanak az árveréstől. Ez a kérésem.

Néma csendben hallgatták végig a tanácsnok szavait.

— Eljen, helyes, igaza van a tanácsnok urnak, — zugta a másik pillanatban valamennyi. — Nem árverelünk, meghagyjuk a földet özvegy Kelemen Mátyásnénak.

Özvegy Kelemen Mátyásné huszonnyolc korona árban kapta meg az öt hold szántót, melyért bárki adott volna 50 koronát, amint-hogy a többi parcella mind átlag negyven és ötven korona közti átlagárban kelt el holdankint.

Tömegmérgezés Aradmegyében.

Lupás Léna, a kuruzsló.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 9.

Szomoruan jellemző a vármegye közegészségügyi viszonyaira az a nagyarányú nyomozás, amelyet egy kuruzsló asszony ellen folytat most az aradi ügyészség. Ez az asszony, akit százszámra kerestek fel szerencsétlen, szenvedő, beteg emberek, hogy irt keressenek bajaikra, — ugyyszólván halomszámra küldötte másvilágra a jól megfejt, kiuzsorázott pácienseket. Valóságos tömeggyilkolást vitt véghez ez a szörnyű nő, isteni nyugalommal mérgezve el egy csomó könnyen hívó, a kuruzslás tudományában vakon bízó szerencsétlen embert. Ki tudja, hány embert küldött volna még a másvilágra ez a méregkotyvasztó asszony, ha a legutóbb kezelt páciensek közül a „gyógykurába“ kettő meg nem hal, többen pedig halálosan meg nem betegednek?

Ez azonban bekövetkezett az aradmegyei Monyoró községben, ahol a lakosság most lázas izgalommal várja az ügyészség megtorló lépéseit.

Egy veszedelmes asszony tűnt fel Aradmegyében az utóbbi hónapokban. Községről-községre járt és ahol megjelent, titokzatos működést kezdett el. Híres javasasszonynak mondott magát, aki előtt megnyílnak a rejtelmek kárpitjai, belát minden bajba, veszedelembé és betegségbe. Lupás Lénának hívják ezt a némbert, aki az ő sajátos módszerével eddig még soha nem ismert módszerrel „gyógyította“ a betegeket. Az orvossága méreg volt, amelybe vagy belehalt a beteg, vagy elvitte a halál birodalmának szélére. Higany oldattal gyógyított. Ha valaki béna, tehetetlen volt, higanyt adott rá; vakság, siketség ellen higany, tüdőgyulladás, gyomorbaj, érelmeszesedés, csusz stb. ellen higany. Mindenütt ez volt a recept. És ahol gyógykezelt, ott hulltak az emberek mint a fáról az eper.

Az emberek lesóványodtak, kezük reszkétozéssé vált, foguk kihullott, arcuk fakó, pergamentszerűvé vált. Ez volt a jobbeset. Rosszabb esetben föld alá kerültek. És ez a kufár hónapokig üzérkedhetett az emberlétekekkel Aradmegyében. Ma itt, holnap ott pusztított halálkaszájával, mert a derék asszonyt a babonás nép úgy „kommendálta“ egymásnak, mint egyedül üdvözítő angyali lényt, aki tarsolyában az egészség áldását hordja magával. Hogy mindez nem ingyen ment, az természetes. Tekintélyes

summát harácsolt össze Lupás Léna a fanatikus néptől.

— Nincs orvosotok? — mondotta a nagy Léna, annál jobb. Itt vagyok én, az Isten kiküldöttje. Ahol én megjelenek, ott jólét és egészség terem. Jertek hozzám!

Es az emberek jöttek. Nem egyenként, hanem olyan tömegekben, hogy néha valósággal megostromolták Lupás Léna laboratóriumát. Működésének legujabb színtere Monyoró község volt, ahol olyan kitünően ment a mester-ség, hogy eddig két embert a másvilágra küldött, egy haldoklik, egy csomó kinjában fet-reng.

E héten meghalt Monyorón Badó Ilona, egy szép fiatal asszony, aki tüdőbaját kezel-tette Lénával. Az orvosság: higanyoldat. Husz-gramm higanyoldattal bedörzsölte Léna asz-szony Badó Ilona testét, ezután utasította, hogy két napig maradjon melegített szobában. Ha ezt a kurát kiállja, semmi baja se lesz. Badó Ilona annyira nem állotta ki ezt a kurát, hogy még a két napon belül belehalt.

Az esetről az előjáróság jelentést tett az aradi királyi ügyészségnek, mely elrendelte a hulla felboncolását. Ez ma történt meg. Az aradi ügyészség részéről Kovács József királyi ügyész jelent meg, ott voltak még Lehmann vizsgálóbíró és Auszterweil László dr. törvény-széki, valamint Ferenczi Ármán dr. kórházi orvos. A hullaboncolás alkalmával kétségtelenül megállapították, hogy higanymérgezés történt, amelyet Lupás Léna követett el.

Ugyancsak rájöttek egy másik halálos hi-ganymérgezési esetre is. Egy héttel ezelőtt halt meg Monyorón Schleicht Istvánné gazdálkodó-felesége, akit szintén Lupás Léna kezel-t. Halála körülményei teljesen azonosok a Badó Ilonával, ennél fogva az aradi ügyészség ma sür-gős indítványt tett a vizsgálóbíróknak a hulla exhumálásának elrendelése tárgyában. Ez való-szinűleg még e hét folyamán meg is fog történni.

Ezzel azonban Lupás Léna működése még koránt sincs kimerítve. Haldoklik a higany-kezelés hatása alatt egy Bába Miklós nevű iparos és nagy betegen fekszik egy egész csomó férfi és nő. Az ügyész még most azon fárads, hogy Lupás Léna egész vármegyére terjedő-bűnlajstromát összeállítsa.

EGYESÜLETI ÉLET.

Az aradmegyei adóhivatali tisztviselők ügyei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 9.

Az adóhivatali tisztviselők aradmegyei szervezete vasárnap tartotta közgyűlését Savanyu-kut fürdőn ifj. Schweigert Péter elnökletével.

A gyűlésen képviselve volt az aradi, rad-nai, lippai, battonyai adóhivatal. Meleg hang-levéllel mentette ki magát a buttyini m. kir-adóhivatal.

A gyűlés legfontosabb tárgya a status-rendezés és a kolozsvári kongresszus volt.

Elhatározta a szervezet, hogy azon eset-ben, ha tudomására jut, hogy az adóhivatali tisztviselők statusa az 1910. évi költségvetés-ben végleg nem rendeztetik, országos mozgal-mat indít e jogos kívánság teljesítése ér-dekében.

A kolozsvári államtisztviselői kongresszusra és az adóhivataliak érdekeinek ott is hatható-san való támogatására a szervezet ifj. Schwei-gert Péter elnököt, Vitályos Akost, Volf Gé-zát, Kaba Gyulát, Orley Kálmánt és Oláh Al-bertet küldte ki s kérte fel.

Az adóhivatali tisztviselők gyermekneve-lési alapja növelésére gyűjtést indít a szerve-zet s felkéri az aradi és megyei pénztárszerve-keket, hogy az évente jótékony célra szánt ösz-szegekből e célra is juttassanak egy csekély-séget. Felkéri továbbá az összes adóhivatalokat,

hogy minden tisztviselőjüktől havi 10 fillért szedjenek ez alapra.

Köszönetet mondott a szervezet az adóhivataliak országos egyesületének a szolgálati utasítás modern formában való átdolgozására irányuló munkásságáért s felkéri, hogy abban az egyéni felelősséget törekedjék minél inkább érvényre juttatni és a kész tervezetet küldje meg hozzászólás végett.

Következő ülését a szervezet valamelyik más aradmegyei adóhivatal körzetében fogja tartani.

Az öngyilkos szerelmesek.

Beszélgetés Frauheim Erzsébettel.
Egy rémes éjszaka.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 9.

Sokat beszélnek még most is Aradon arról a különös szerelmi drámáról, amelynek egyik áldozatát, a 18 éves Lóbe Bélát tegnap délután temették el a külvárosiak nagy részvéte mellett.

A dráma másik szereplője, a 15 éves Frauheim Erzsébet, a megyei kórházban fekszik. A leány sérülése nem olyan súlyos, mint ahogyan eleinte hitték. A kisleány eszméletén van és folytonos sirások között mondja el az öt meglátogató ismerőseinek a véres szerelmi történet részleteit.

A Ferdinánd-utca 7. szám alatt lakó varrónő, akinél a leányka a varrást kitanulta, tegnap meglátogatta Erzsébetet a kórházban.

— Hogyan történt a dolog? — tudakolta a varrónő a könnyeit törölgető gyermekleánytól.

— Szerettük egymást, — mondta pityeregve, — de Béla megcsalt. Rossz volt, erőszakoskodott és én féltem, hogy a mamám mindent megtud. Inkább haljunk meg, — mondtam neki — de én nem élem túl ezt a szegységet. Még pénteken délután kimentünk az erdőbe. A mamám este hiába keresett a varrodában. Pénteken este követtük el az öngyilkosságot. Először Béla rám sütötte a fegyvert, azután ahogy látta, hogy én elbukom, hát magára lőtt. Én mindjárt elvesztettem az eszméletemet. Később magamhoz tértem. Akkor már nagyon sötét volt és én borzasztóan féltem. Kiáltottam a Béla nevét, de nem kaptam rá választ. Tapogatózni kezdtem a sötétben és mellettem megtaláltam Bélát. Nagyon hideg volt és nem is hallottam, hogy lélegzik. A kezemmel belekaptam a vérébe. Összeszedtem minden erőmet és tovább mentem, de azután összerogytam és elvesztettem az eszméletemet. De ismét észre tértem. Még mindig nagyon sötét volt. Minden erőmből kiáltozni kezdtem, de senki se hallotta. Borzasztóan féltem, azt hittem, hogy a félelemtől meghalok és újra menni próbáltam, de néhány lépés után ismét összerogytam és elaléltam. Így találtak meg bennünket korán reggel. Én félelmemben jó messzire elcsusztam Bélától. Magam se tudom, hogyan élhettem át azt a borzalmas éjszakát.

*

Tegnap délután nagy közönség jelenlétében temették el az alsó temetőbe az öngyilkos Lóbe fiút.

Az öngyilkosságról szóló tudósításunkkal kapcsolatosan tegnap e sorokat írtuk:

„A fiu szülei iránt nagy a részvét, mert szegény apja sovány keresetét az ő fizetése pótolta ki. Az anya teljesen keresetképtelen, mert öt esztendő kora óta vak és Lóbe szánalomból vette el a világtalan teremtest.”

A fiu apja annak a kijelentésére kért föl bennünket, hogy őt és feleségét egyáltalán nem

a fia tartotta, mert annak kevés fizetése volt. Az nem felel meg a valóságnak, hogy ő a feleségét szánalomból vette volna el.

A Lloyd-Express

aradi üzelvei.

Miniszteri körrendelet a pénzügyigazgatósághoz. — Róka József nyilatkozata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 9.

A „Lloyd Express” Nagyváradon leleplezett postamanipulációi nyomán irtunk már arról, hogy ez a bécsi cég Aradon is megpróbálkozott azzal, hogy az itteni kereskedő és vállalkozó cégek leveleit a kincstár megkárosításával expedálja Bécsbe. Hogy ez a próbálkozás milyen sikerrel járt, azt még nem tudni, mert az aradi kir. pénzügyigazgatóság, melynek hatáskörébe tartozik a jövedéki kihágások ügyében vizsgálatot indítani, még csak most kapott utasítást az ügyben való eljárásra.

Tegnap érkezett meg ugyanis az aradi pénzügyigazgatósághoz a pénzügyminiszternek ez ügyben kiadott körrendelete. A körrendelet elmondja, hogy a bécsi „Lloyd Express Handels-Interessen Gesellschaft m. b. H.” a magyarországi városok kereskedőinek Bécsbe vagy más nagyobb osztrák városba intézett megrendeléseit és egyéb megbízásait helyi megbízottai útján összegyűjti és közös borítékban saját címére küldeti meg és onnan gondoskodik azoknak kézhez juttatásáról.

„Miután — mondja a rendelet — ez jövedéki kihágást képez, meghagyom a pénzügyigazgatóságnak, hogy a postaigazgatóságoknak és postahivataloknak e tárgyban odaintézendő megkeresésének pontosan eleget tegyen és a kerületében levő pénzügyőri biztosságokat szigorú és lelkiismeretes eljárásra utasítsa. Megjegyzem még, hogy a nevezett társulat értesílésem szerint csomagok szállításával is foglalkozik, miért is gyanu esetén ezen csomagok is megvizsgálandók lesznek abból a szempontból, hogy nem-e tartalmaznak postajövedék alá eső levelezéseket.”

Az Aradi Közlöny munkatársának alkalma volt ez ügyben Róka József kir. tanácsos, pénzügyigazgatóval beszélni, aki kijelentette, hogy a pénzügyigazgatóság a miniszter utasítása szerint kiadja az ügyet a pénzügyi biztosságoknak. Vizsgálatot egyelőre még nem indíthat, mert sem a posta, sem más valaki panaszt a pénzügyigazgatóságnál nem tett. Ha ilyen feljelentés érkezik, vagy valamelyik pénzügyőri biztosság arról tesz jelentést, hogy a Lloyd Express aradi üzelveinek nyomára jött, akkor a pénzügyigazgatóság is megindítja a vizsgálatot.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

* A hullámok boszúja. Ez a címe annak a gyönyörűen színezett Pathé képnek, mely az életben gyakran megismétlődő tragédiát mutat be. Két fivér egy leányba szerelmes és ami oly sokszor megtörténik, a mellőzött ifjú imádját riválisának, saját fivérének karjai között találja. Mindketten halászek lévén, egy szép napon együtt mennek ki a tengerre és itt játszódik le megint Káin és Abel esete. A bárkában birokra kelve, az idősebbik hatalmas osapással leteríti és a tenger mélyébe dobja saját fivérét. A győztes azonban vízióktól gyötörve maga is öngyilkossá válik és a két testvér sok száz méternyire lent ismét egyesül. — A műsor többi száma között remek komikus képek szerepelnek, kitűnő szórakozást nyújtva a közönségnek. Ez a műsor még csak ma este kerül előadásra. Az éneklő gép a Mignon opera egyik áriáját Madame Patracini coloratur énekesnő művészetében mutatja be.

791

Bünpör

a százezer koronás váltó körül.

A Központi Takarékpénztár ügye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 9.

Néhány nappal ezelőtt megírta az Aradi Közlöny, hogy a nagyváradai tábla Schauer Adámné feljelentése folytán elrendelte a bünvizsgálatot Schauer Adám földbirtokos és Mezey Andor, a Központi Takarékpénztár vezérigazgatója ellen okirathamisítás gyanúja miatt. A bünpör abból a százezer koronás váltópörből keletkezett, amelyet a Központi Takarékpénztár indított Schauer Adámné ellen. Erre vonatkozólag a pénzügyminiszter igazgatósága tudvalévőleg másnap nyilatkozott, hogy a büntető feljelentés alaptalan s a bank a váltópörben mindhárom fórum előtt pernyertes volt. Az ügyben érdekelt másik fél ezzel szemben kijelenti, hogy bár a bank mint harmadik váltóbirtokos — aki ellen váltójogi kifogás nem érvényesíthető — tényleg pernyertes volt, azonban a bíróság kimondotta, hogy az említett százezer koronát az ismert bünpör befejezéseig bírói letétbe kell helyezni.

Egyébként az erre vonatkozó ítélet rendelkező része így szól:

22734—1908. szám. Az 1908. évi augusztus hó 11-ik napján 15489. sz. alatt kelt sommás végzés hatálya oly korlátozással tartatik fenn, hogy tartozik alperes Schauer Adámné az Aradon 1908. évi február hó 6-ik napján 45000 koronáról kiállított váltó alapján mint elfogadó a kereseti 45000 kor. váltó összeget, ennek 1908. évi augusztus hó 6. napjától járó hat százalékos kamatait, 7 korona 76 fillér óvási díjat 3 nap alatt, különbeni végrehajtás terhe alatt az aradi királyi adóhivatalnál bírói letétbe helyezni és összesen 480 koronában megállapított perköltséget felperesnek 3 nap alatt végrehajtás terhe mellett megfizetni.

Feljegositatik azonban az aradi központi takarékpénztár részvénytársaság felperesi cég az alperes Schauer Adámné által a felperesi cég illetve igazgatósági tagja Mezey Andor ellen magánokirat hamisítás büntette miatt az aradi királyi törvényszék büntető osztályánál 14073—908. B. sz. alatt emelt bünvádi feljelentés jogerős megszüntetése, vagy Mezey Andor jogerős felmentése után a letétbe helyezett összeg kiutalványozását a váltólevél kiszolgáltatása ellenében a bíróságnál kérelmezhesse.

Ugyanígy ítéletet hozott az aradi kir. törvényszék a másik 45.000, illetőleg még 10.000 koronás váltópörben is. Az ítéleteket a nagyváradai tábla és a Kuria helybenhagyta. Ennek következtében Schauer Adámné 104.867 korona 47 fillért készpénzben az aradi adóhivatalnál letétbe helyezett.

Ez ügygyel kapcsolatosan egy érdekes jogi kérdés is merül fel. A letétbe helyezett pénz után az állam 3-6 százalékos kamatot fizet, míg a bíróság Schauer Adámnét 6 százalékos kamattal fizetésére kötelezte. Kérdés most már, ha a Központi Takarékpénztár vezérigazgatója ellen esetleg megszüntetik az eljárást, vagy fölmentenék, a 2-4 százalékos kamattal differencia kit terhel, mert erre a tekintélyes summát kitévő összegre nézve az ítélet nem rendelkezik.

Különös váltóhamisítás.

A bankhivatalnok tréfája.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 9.

A budapesti rendőrségnél érdekes ügyben tettek feljelentést. Kuthner Samu fővárosi banktisztviselő, Simon Gábor és Szavcsuk Edé barátaival egy márciusi éjszakán találkozott H. Andor banktisztviselővel, aki aztán egy orfeumba hívta őket. Az orfeumban H. Andor szeparét nyitattott s mikor már nagyobb összegű számlája volt a társaságnak, egyszerre tréfálkozva kijelentette, hogy neki nincs pénze, hanem azért majd fizet és erre elővett egy papírdarabot, váltó formájában kiállította és oda-tette Kuthner Samu elé:

— Irjátok alá, hátha lesz bolond, aki pénzt ad érte.

A mulató pajtások gyanútlanul aláírták a móka-váltót s most már nem is emlékeztek az orfeumi tréfára. Annál nagyobb volt a meglepetése pár nap előtt Kuthner Samunak és Simon Gábornak. Ügyvédi felszólítást kaptak, hogy egy 800 korona értékű váltót azonnal fizessenek ki Klein Márkus pénzügynöknek. Kuthner Samu, aki nem emlékezett, hogy valaha ilyen összegű váltót irt volna alá, elment az ügyvédhez s a legnagyobb meglepetésére az ügyvéd az iratai közül előhuzta az orfeumi móka-váltót s mikor Kuthner azzal a kifogással élt, hogy ez nem váltó, hanem csak tréfából irta alá, az ügyvéd kijelentette, hogy az igenis váltó, csupán a bélyegcsontítás miatt fognak még büntetést fizetni, amennyiben a váltóról csak a bélyeg hiányzik. Kuthner Samu erre feljelentést tett a rendőrségnél. A rendőrség beidézte H. Andort, aki kijelentette, hogy tréfából csinálta az egész váltót és a szeparátban egy Mici nevű leánynak adta, aki tréfálkozva kérte:

— Ha már ilyen gavallér vagy, hogy váltóval fizetsz — állítsd ki 800 koronáról.

Erre tréfából ráírta a 800 koronát. Hogy aztán hogy került a váltó Klein Márkus pénzügynökhöz, azt nem tudja.

Klein Márkus a rendőrség előtt kijelentette, hogy egy másik pénzügynöktől vette, aki látva, hogy a váltó szabályszerűen van kiállítva s hogy az aláírt nevek nem hamisítottak, a váltót leszámította.

A rendőrség kerestette a Mici nevű lányt, de nem találták. Most az érdekes család ügyében széles körben nyomoz a rendőrség.

VÁROS ÉS MEGYE

Az augusztusi városi közgyűlés folytatódagos sorrendje: Jogügyi bizottság jelentése Tuner Gottlieb dr. gráci ügyvéd által néhai Weitzer János hagyatéki ügyében bemutatott költségjegyzéke tárgyában. Németh Gyula dr. árvaszéki nyilvántartó kérelme drágasági pótlék utalványozása iránt. A főszámvevő előterjesztése Kovács Vince tanácsnok részére drágasági pótlék utalványozása iránt. Leviczky Dezső kérvénye napidíjának felelőse iránt. A belügyminiszternek leirata a Haeffele János gyáros részére biztosított kedvezmények tárgyában. Szudy Elemér biz. tagnak indítványa a Kossuth-szobor miniatűr ezüst másának elkészíttetése tárgyában. Knöffel Béla felelőse a közgyűlésnek azon határozata ellen, melylyel Priegl István dr.-tól oyoda céljaira területnek megvétele elvileg elhatározottat s az ügy érdemleges tárgyalás végett az augusztus havi közgyűlés sorrendjére kitérített. A tanácsnak intézkedése a mentő kocsinak beszerzése iránt. A tanács betérjeszt a városi kereskedelmi tanonciskola bizottságának 1908—1909. évi működését. U. az. betérjeszt a városi iparostanonciskola bizottság 1908—1909. évi működését. A tanács betérjeszt az „Eternit Művek”-kel a

Weitzer János-utcai iskola tetőfedő munkáira megkötött szerződést jóváhagyás végett. Az Első Perjamosi Honok Mészke Teglagyár és Mészégető Róser Mihály és Társai cégnek ajánlata az Óvár-tér kiépítése tárgyában.

Ezer magyar a tengerparton.

A kivándorlók között.

Fiume, augusztus 7.

Az emigráció újra megkezdődött. A fiumei hatalmas bérkaszánya a minap ezer magyar honpolgárt látott vendégül. Mind az ezer magyar Amerikába igyekezett. Tavaly még alig negyven-ötven, vagy hetven-nyolcvan ember szedte fel sátorfáját, hogy szülőföldjét odahagyja, mert Amerikában még rosszabbak voltak a gazdasági viszonyok. Az elnök-választás hatalmas korteszüelmei, a trust-campagne-ok meglátszották kissé az amerikai gazdasági élet hatalmasan verő pulzusait. Magyarjaink hazajöttek. Nem azért, mert itthon jórafordult a soruk, hanem azért, mert a tengerentúl még elviselhetetlenebb volt az élet. Az itthon maradottak szinte lelkesedő örömmel fogadták a visszatérőket. De munkát nem tudtak nekik adni. . . .

Akaratlanul is összehasonlítást kellett most tennem, amikor az ezer magyar kivándorló között jártam. Eszembe jutott az a másik néhány ezer, amely tavaly télen visszavitorlázott az óvilágba. A kivándorlók jókedvűek; a visszavándorlók kedvetlenek voltak. . . .

A minisztériumok küldöttséget menesztettek tavaly a visszavándorlók elé. A várócsarnokban fölfordítottak egy hatalmas hordót, arra fölemelkedett egy jóképű miniszteri tanácsos, a földmivelés-ügyet képviselvén s kivágott az érkezőknek oly takaros beszédet, hogy azt gondolhattuk, a szónok képviselőjelölt, hallgatói pedig a szeretett választó polgártársak. Sommi hatás.

— Ne beszédet, hanem tisztességes bért adjanak, — hangzott egy visszatért magyar véleménye.

— Amennyire a mi gazdasági viszonyaink megengedik, tisztességes bért is fognak kapni, — válaszolt a hivatalos férfiú.

Ugy látszik, hogy „a mi gazdasági viszonyaink” egyelőre nem sokat engedhetnek meg. Erre vall az az újabb áradat, amely megint Amerikába sodor közülünk egy sereg magyart. Odakint már annyian vagyunk, hogy egy újabb honfoglalást is elvégezhethetnénk.

A kivándorlók között járván, megszólított egy csoport magyar embert.

— Hová valók?

— Somogyba.

— Mi a foglalkozásuk?

— Földmivesek, aratók vagyunk idehaza.

— Csudálom, hogy épen az aratási munkák alatt vándorolnak ki.

— Maradtunk volna mi, kérem, de nem kapunk munkát! — válaszolták tömegesen.

— Milyen munkát kapnak Amerikában?

— Mindenfelét. Főképen napszámos munkát.

— És itthon nem kapnának?

— Napszámos munkát még csak kapnánk, de annyi fizetést nem kapunk, mint Amerikában.

Sok ember volt a kivándorlók között, akik az amerikai viszonyokkal látszólag nagyon tisztában voltak. Azt hittem, még mindig az ügynökök dolgozzák meg a népet. Tévedtem. Azok a kivándorlók már voltak Amerikában; néhányan közülök

éveket töltöttek a tengerentúl. Ezek az emberek kezdtek érdekelni.

— Keresett-e az újvilágban annyit, hogy pénzt tehetett félre? — kérdeztem egy kivándorlót, aki hat évet töltött Amerikában.

— Kerestem bizony, — felelte, — csak hogy idehaza megettem az egészet.

— Azt veszem észre, — mondtam, — hogy a magyarok az idegenben jobban tudnak gazdálkodni, mint itthon. Mogtakarított pénzzel itthon is lehet valamit kezdeni.

Nagy tömeg kivándorló fogott körül. Kiváncsi voltam, hányan akarnak közülök Amerikában maradni?

— Melyikük megy ki az országból azzal az elhatározással, hogy többé ne jöjjön vissza? — tettem fel jó hangosan a kérdést.

Nagy csönd támadt. Az emberek egymásra néztek; nem kíváncsiak, hanem oly tekintettel, mint akik ismerik egymás lelkét. Végre egy ötvenesnek látszó magyar ember szólalt meg:

— Nincs mi' közöttünk uram egy sem, aki vissza ne gyönné, amikor már megengedi a módja!

Végig néztem az arcokon s az öreg válasza őszintén tükröződött le valamennyi tekintetéről.

Legujabban csupán huszonöt dollárral engedek Amerikában partra szállani a kivándorlókat. Eddig tíz dollár készpénz is elegendő volt ahhoz, hogy bárki rálephessen a szabad Amerika földjére. Az újvilág kezd unni a sok emigránst. Igényei emelkednek és a sikkasztó urakat szépecskén visszaküldözteti európai hazájába. Nem keltenek neki már a lopott aranyak. Már ugyanis sok tolvajmódra szerzett vagyon és becsúszott vér duzzasztotta Amerika talaját. De azért a pénz mégis kell s legyen a kivándorló maga a becsületesség megtestesülése: vissza neki, ha nincs a zsebében legalább huszonöt dollár!

Ez az új rend sokaknál meglepetést, sőt megdöbbenést is keltett. A kivándorlók nagy része csak tíz dollárral indult az amerikai utnak s csupán a fiumei tengerparton tudta meg, hogy ez nem elegendő. Nagyon jellemző, hogy a kivándorlókat csupán a kikötővárosban világosítják fel az újabb rendszabályokról. Ahol az utlevelet kiosztogatják nekik, ott semmi eféle felvilágosítást nem adnak. Erről tegyen valamit a belügyminiszter, akiről őszintén el kell ismerni, hogy lelkén viseli a kivándorlók érdekeit.

Néhány szót még a kivándorlási szállóról. A hatalmas palota széles folyosóin, termeiben csoportosan állodogálnak a kivándorlók. A konyhákban óriási üstökben készítik az ebédet. A hálótermekben katonai rend és tisztaság. A többi helyiségben is megfelelő rend van, minősége csak egyetlen körülmény bántotta a szememet. A fürdőkádak egytől-egyig — szárazak voltak. Pedig van férfi-, női- és gyerekfürdő. Senki sem fürdik. Azt hiszem, a kivándorlók nagy része azt se tudja, hogy a kivándorlási házban ingyenes fürdő áll rendelkezésükre. A fürdők ajtaján eféle felírások vannak: „Női öltöző”, „Férfi öltöző”. Ezeket a felírásokat tessék leszedetni s helyébe ilyeneket tétetni: „Női fürdő” és „Férfi fürdő”. Akkor talán majd be mer lépni a kivándorló magyar, aki most vállvonva elkerüli a helyiséget, mert ugyanmi az ördögnek öltözködjek, mikor már ugyis teljesen föl van öltözködve.

Korcsmáros Nándor

Idegenben öngyilkos egyetemi hallgató.

A családi vizsály áldozata.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, augusztus 9.

A budapesti főkapitányság ma táviratot kapott Berlinből, amelyben értesítik, hogy Berlinben egy előkelő szállodában agyonlőtte magát Márai Gyula budapesti születésű 23 éves műegyetemi hallgató.

Az értesítés folytán a rendőrség megindította a vizsgálatot és megállapította, hogy az öngyilkos ifjú, fia Márai Lajosnak, a laboratóriumi védőanyagok termelésére alakult részvénytársaság igazgatójának, ki a Felsőerdősor 10. száma alatt lakik.

Márai Lajos még szombaton táviratot kapott a fiának egy Szigeti nevű barátjától, hogy fia, Márai Gyula öngyilkos lett. A gyászhiértől mélyen lesújtott apát üzleti ügyek Budapesthez kötik, nem mehetett fia holttestéhez, hanem táviratban kért részletesebb értesítést. A válaszból elmondották, hogy a fiatalember főbe lőtte magát a nyomban meghalt. Egyszersmint arra kéri Márait, hogy küldjön pénzt, különben Berlinben temetik el a szerencsétlen fiatal embert a konzulátus költségén.

Márai nyomban intézkedett, hogy fia holttestét hazahozzák. Amíg a berlini jelentés a fiatal ember öngyilkosságának okául családi vizsályt említ meg, Márai Lajos azt mondja, hogy a család a legjobb viszonyban élt a fiával. Márai Gyula már évek óta lakott Berlinben, ahol a műegyetem hallgatója volt. Januárban Budapesten tartózkodott, meglátogatta a szülőit, azután visszautazott. Semmiben sem nemkülözött, mert szülői mindig bőven ellátták pénzzel. Édes atyja nem is sejti, hogy miért kereste a halált a fiatal ember.

A soborsini jegyző távozása.

Megszökött irnokok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 9.

Az Aradi Közlöny megírta, hogy Szaif Zoltán, a két év előtt Soborsinban megválasztott körjegyző ellen több följelentés érkezett úgy az aradi ügyészséghez, mint felettes hatóságához különféle szabálytalanságok miatt. Szaif érezte, hogy kellemetlen következményei lehetnek a följelentéseknek és hirtelen lemondott állásáról. Lemondó levelében, amelyet Salacz Gyula radnai főszolgabíróhoz adott be, azt hangsúlyozta, hogy azért akar megválni állásától, mert nem tudja megtanulni a román nyelvet. A dolog azonban — amint utólag kiderült — nem igaz. Szaif kénytelen volt megválni állásától, mert a mellette dolgozó irnokok az ő nevében sok visszaélést követtek el és ő maga is hanyagul vezette hivatalát. Salacz főszolgabíró tudomást szerzett erről és értesítette a körjegyzőt, hogy elfogadja lemondását. Amikor a bűnös irnokok megtudták azt, hogy Szaif távozni kénytelen, megszöktek a községből. Az egyikről azt hiszik, hogy Temes megye valamelyik községében bujkál, a másik pedig Aradmegyében van. Amint Salacz főszolgabíró a lemondás elfogadását tudatta Szaiffal, az nyomban elköltözött a községből. Most Budapesten lakik állítólag az apósánál.

Állására már meghirdették a pályázatot, a melyből közöljük a következőket:

A Soborsin, Vinyest, Halalis, Temesest, Trojás, Pernyest, Kujás és Tok községekből

Soborsin székhellyel szervezett körjegyzői állásra pályázatot hirdetek. Az állás javadalmazása a következő: 1. Kézpénzfizetés és terményválság 1740 korona. 2. Fuvarátalány 350 korona. 3. 48 köbméter tűzifa természetben. 4. 5 hold 276 négyszögöl szántó és 46 hold 1458 négyszögöl legelő jegyzői földiletmény haszonélvezete, mely után az adót a körjegyző fizeti. 5. Természetbeni lakás. 6. Magánmunkálatok szabályrendeletileg megállapított díjai.

A pályázat határideje augusztus 15. Eddig is többen adták be pályázatukat úgy Arad, mint Hunyadmegyéből.

MULATSÁGOK.

A soborsini parkünnepély.

— Jótékony mulatság gróf Hunyadyék kastélyában. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 9.

A megye nyári ünnepségei között már évek óta egyik legsikerültebb és legszebb a soborsini „Vörös-Kereszt” ünnepe. A jótékony egyesület főuri patronusai, kéthelyi Hunyady Károly gróf és neje, fáradhatlan buzgalommal és áldozatkészséggel szoktak résztvenni ez ünnepségek rendezésében és főképpen nekik köszönhető, hogy a soborsini parkünnep feledhetetlen napja már évek óta a megye közönségének.

Az idei ünnep, mely vasárnap délután és este zajlott le Soborsinban, még az eddigi ünnepségek fényét is felülmulatta. A Vörös Kereszt egyesület soborsini fiókjának vezetősége már hetek óta készült a tegnapi ünnepségre, melynek védnökségét Hunyady Károly gróf és neje vállalták el. A mulatság első része a grófi pár kastélyának parkjában folyt le. Pompázóan színes, tarka életet mutatott már kora délután a soborsini kastély gyönyörű parkja. A megye minden részéből sereglettek össze vendégek. A grófi pár vendégei voltak ez alkalomból Lichtenstein Alajos herceg Bécsből, Booss Hugó gróf és Booss Fülöp gróf, Hunyady Julia grófnő, Faucz Gabriella urhölgy Bécsből, Vancsó Gyula jószágigazgató Budapestről, ifj. Salacz Gyula, a máriaradnai járás főszolgabírája a járás összes tisztviselőivel.

Délután négy órakor virágokkal feldíszített kerékpárokból érdekes kerékpár-korzóval kezdődött az ünnepély. Ekkor már mintegy háromezer ember gyűlt össze a parkban, ahol egymást követték a különféle látványosságok. Automobilozás, kocsikázás, lovaglás, csolnakázás, halászat mulattatta a közönséget. Csárda, cukrászda és pazar, büffé voltak felállítva a park különböző helyein, hol a jótékony célra való tekintettel olcsó áron szolgálták ki a közönséget. Este felé megkezdődött a tombola. Több mint másfélezer jegyet adott el a buzgó rendezőség és minden jegy tulajdonosa szép kis emléktárgyat kapott nyereményül.

A pazarul kivilágított parkban gyönyörű tűzijáték fejezte be az ünnepséget, amelyről a vendégsereg nagy része a nagyvendéglő termében rendezett táncmulatságra vonult. A táncestély a grófi pár és az előkelő vendégek jelenlétében zajlott le és a közönség az est folyamán több ízben lelkesen ünnepelte a grófi párt. A kedélyes mulatság a hajnali órákig tartott.

Az ünnepségek fényes lefolyása biztosította azok anyagi sikerét is. A számadások ugyan még nem készültek el, de bizonyos, hogy több ezer korona jut a jótékony célra.

A király üzenetváltása

Rothschild báróval.

A felség egy tisztviselőért.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 9.

Berlinből táviratozzák: A Zeit Am Mittag berlini lap ma a következő, rendkívül érdekes cikket közli:

Néhány hónappal ezelőtt a bécsi Rothschild-cég hirtelen elbocsájtotta szolgálatából az egyik régi tisztviselőjét, Schuster Lajost, minden végkielégítés, nyugdíj, vagy kártalanítás nélkül. Schuster nem hagyta annyiban a dolgot, pert indított a cég ellen, amelyet azonban a bíróság előtt elveszített, mert beigazolást nyert, hogy rendkívül hanyag volt és évek óta még a legelemibb kötelességeit is elmulasztotta. Ekkor Schuster előkelő emberek előtt lépten-nyomon hangoztatta, hogy a Rothschild-cég minden ok nélkül kidobta hivatalából és nemcsak hogy megfosztotta kenyerétől, hanem erkölcsileg is lehetetlenné tette.

Bécs előkelő köreiben élénk disputáció tárgyát képezte ez a dolog, sőt elhatolt a hir az udvari körökbe is és így történt meg, hogy a királynak is tudomására jutott az ügy. A felség egyik bizalmasa mondotta el a királynak, de a tényállás elferdítésével.

— Mégis nagyon csunya dolog attól a Rothschildtól, — mondotta a király — hogy ilyen könyörtelenül bánt el azzal a szegény emberrel.

Rothschild Albert báró tudomást szerzett a király kijelentéséről. Rendkívül bántotta, hogy a király ily becsmérlőleg nyilatkozott róla. Felkérte ezért a király bizalmasát, közölje a felséggel, hogy az információ téves és ő — Rothschild — hajlandó bebizonyítani, hogy a tisztviselőtől nem anyagi érdekből tagadták meg a végkielégítést, hanem azért, mert arra teljesen érdemtelen volt. Rothschild báró hajlandónak nyilatkozott ennek dokumentálására felajánlani azt a 4000 koronát életfogytig fizetni a király által kijelölendő bármely személynek, amely Schuster Lajost fizetése után nyugdíj gyanánt megilleti.

A király elfogadta Rothschild báró ajánlatát és az évjáradékra Tevele híres bécsi színészt jelölte ki, aki 1909. január 1-seje óta huzza a 4000 koronás járadékot.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

HIREK.

— **Tömeges kilépés az egyházból.** A szomszédos Békéscsabán, felekezeti szempontból végtelen érdekesnek ígérkező eseményre van kilátás. Az evangélikus egyház hívei körében olyan irányu mozgalom indult meg, mely az egyházból való kilépést célozza. Már szerte a községben felhangzott a kilépők toborzója és már eddig kétezerre tehető azoknak a száma, akik hátat fordítva az egyháznak, új felekezetre akarnak térni. A hívőket, — akik különben vallásos emberek — ő szerintük erre a merész lépésre az indította, hogy az egyházi választásoknál a vezetőség mellőzte a nép jelöltjeit. Így volt ez a közelmúltban is. Az egyház felügyelő nélkül állott és a mikor választásra került a sor, nem azt választották meg, akit a nép akart, hanem a papság jelöltjét. Az egyház hívei, akik legnagyobb részt parasztok, már régebb idő óta Achim L. Andrást akarják az egyház élére állítani. De ebben az akaratukban mindég akadályozva voltak. Az akadály főleg Szeberényi Lajos lelkes személye volt, aki — mint a parasztok mesélik — személyes gyűlöletből ellensége Achim Andrásnak. Természetes tehát, hogy nem szívesen venné, ha Achim az egyház élére kerülne, ami érthető is. A parasztságnak ez fáj, s e miatt viszi kenyértörésre a dolgot. A kilépésre irányuló mozgalom is e miatt indult és e miatt fognak kilépni az egyházból. Mint hírlík, már eddig kétezeren vannak azok, akik kilépnek az egyházból; ki fog lépni maga Achim is, sőt kilépését már a közeljövőben bejelenti híveivel együtt.

— **Szerb trónváltozás?** Belgrádból táviratozzák hivatalos szerb forrásból: A külföldön elterjedt hírek, mely arról szólnak, hogy az egész országban állítólag Pasics miniszter ügynökei agitációt indítottak, amelynek célja a dinasztiaaváltozás előkészítése, valamint hogy Péter király Zivkovic és Jovanovic minisztereket Ribarska-Banjaba hívta és velük közölte, hogy megbízható forrásból tudomást szerzett a dinasztia ellen szőtt összeesküvésről, és hogy e közlés folytán a miniszterek közt erős kedvetlenség nyert tért s az egész kabinet le fog mondani, teljében koholtak. A király kedvezőtlen egészségi állapotáról folytonosan terjesztett hírek alaptalanok. A király egészségi állapota teljesen kielégítő.

— **A vesztőhely megváltására.** Az aradi 13 vértanu kivégzési helyének megváltására újabb beérkezett adományok: Eddig befolyt 36,957-21 K., Somogy megye alispánja Kaposvár 41-60 K., Jánoshalma község 10— K., Szatmárnémeti Társaskör 20— K., Petkovica község 1— K., Móriczföldi magyar társaskör 10— K., Nagykanizsa város 100— K., Szászvárosi ipartestület 4-20 K., Nagyföldemes község 5— K., Vizkelet község (Pozsonym.) 5— K., Celdömölki járás főszolgabírája 29-19 K., Békési polgári kör 5— K., Budapesti IV. és X. kerületi vegyes ipartestület 20— K., Nagyszemplak község 9-90 K., Aradi „Hungária”-dalegylet 10— K., Kőszegi főszolgabíró 21— K., Székelyudvarhely város 50— K., Perreg község (Pestmegye) 10— K., Magyarpécskai kir. járásbíró 3-20 K., Pápai ipartestület 114-20 K., Magyarkanizsa város 25— K., Soózd község 21— K., Kám község 4— K., Hercegszántó község 5— K., összesen 37,494-40 K.

— **A kisjenői új kántor.** A kisjenői kántortanítói állást ma töltötték be. Az iskolaszék 3. jelöltje közül József főherceg, mint kegyur Martincsák József székudvari kántort nevezte ki.

— **A hetedik hadtest csapatgyakorlatai.** A temesvári es. és kir. 7. számú hadtest csapatai az idén a zárógyakorlatokat szeptember 14. és 15-én a Lippa—Facset—Temesrékás közötti körzetben tartják meg. E zárógyakorlatokon részt vesznek a 33., 34., 67. és 68. gyalogdandárok, a 7. lovasdandár és a 7. tábori tüzérdandár, továbbá a szegedi II. honvédkerület csapatai. A zárógyakorlatokat megelőzőleg a következő gyakorlatok lesznek:

A dandár-gyakorlatok augusztus 10-én kezdődnek és szeptember 1-én érnek véget. Az ezredgyakorlatokhoz a 29. gyalogezred 1. zászlóalja Nagybecskerekéről és a 61. gyalogezred 2. zászlóalja Debrecenből augusztus 14-én vasuton mennek Temesvárra. — A 33. gyalogezrednek Temeskubinban állomásozó 2. zászlóalja szintén e hó 14-én vasuton jön Aradra, a 43. gyalogezrednek Karánsebesen állomásozó zászlóalja pedig Fehértemplomra és a 46. gyalogezrednek Páncsován állomásozó zászlóalja Szegedre.

A dandár-gyakorlatok szeptember 2—5-ig lesznek. A 33. gyalogdandár (37. és 39. gyalogezredek) Borossebes, a 34. gyalogdandár (33. és 101. gyalogezred) Ternova és Agris, a 67. gyalogdandár (29. és 61. gyalogezred) Végvár és Möriczföld, a 68. gyalogdandár (43. és 46. gyalogezred) Nagyzsám és Ferendia környékén fog gyakorlatozni. A Temesvárotti és Aradon összpontosított gyalogezredek augusztus 31-én hagyják el a helyőrséget. A nagyváradi 17. gyaloghadosztály szept. 6—13-án Lippán és környékén, a temesvári 34. gyaloghadosztály Lugoson és környékén fog gyakorlatozni. Szeptember 14. és 15-én lesznek a zárógyakorlatok s 16-án a csapatok visszatérnek állomáshelyeikre. — A 7. huszárezred aug. 10-től 29-ig Nagyváradon, a 12. huszárezred aug. 10-től 28-ig Aradon lesz összpontosítva. A lovassági dandárgyakorlatok augusztus 29-ikétől szeptember 5-ig lesznek Vinga környékén. Ugyancsak ott lesznek szeptember 13-ig a lovassági hadosztálygyakorlatok is. A 19. tábori ágyúezred Lippán lögyakorlatokat tart e hó végeig, azután a 33. és 34. gyalogdandárral, végül a 17. gyaloghadosztálylyal gyakorlatozik. A 21. tábori ágyúezred Lippán lögyakorlatokat tart e hó végeig, azután a 45. és 46. honvédgyalogdandárral, végül a 23. honvédgyaloghadosztálylyal gyakorlatozik. — A 7. lovastüzérszázal Lippán lögyakorlatokat tart aug. 10-től 31-ig, azután a 7. lovasdandárral és a lovas-hadosztálylyal gyakorlatozik. — Szeptember 10. és 11-én gyalogsági és tüzérségi közös lögyakorlat lesz Lippán. A gyakorlaton részt vesznek: a 33. és 101. gyalogezredek, továbbá a 19. tábori ágyúezred és a 7. tábori tarackezred két-két osztálya. Augusztus 26-tól szeptember 2-ig az 5. honvédgyalogezred Fibisen, a 6. honvédgyalogezred Temesrékás, a 7. honvédgyalogezred Buziáson, a 8. honvédgyalogezred Lugoson tart ezredgyakorlatokat. — Szeptember 3-tól 5-ig az előbbi két honvédgyalogezred Németben-csek, az utóbbi kettő pedig Buziás és Nagytapolovec közt lesz dandárgyakorlaton. — Szeptember 6-tól 13-ig a 45. és 46. honvéddandár a 23. honvédgyaloghadosztálylyal egyesülve, Temesrékás és környékén gyakorlatoznak. A 3. és 4. honvédhuszárezred augusztus 30-tól szeptember 5-ig Ujaradon lesz, asztán a temesvári lovashadosztálylyal együtt gyakorlatozik.

— **Zeppelin gróf halálhíre.** Frankfurtból táviratozzák: Ma itt híre terjedt, hogy Zeppelin gróf operáció következtében meghalt. A híre az utcán nagy embertömegek gyűltek össze és izgatottan várták a lapok különkiadását Zeppelin gróf haláláról. Az internacionális léghajós társaság épületén a gyászlobogót félárbócra bocsájtották. Időközben megérkezett Konstanzból Zeppelin gróf vejének távirata, hogy az apósa nyakán levő kelést sikerrel megoperálták és a gróf teljesen jól érzi magát.

— **Adomány.** Özv. Münz Ferencné 10 koronát adományozott az Aradi Közlöny útján a „Dr. Rosenberg Sándor alapra.”

— **Itt a városok két milliója.** Tudva-lévő, hogy Hactl Sándor dr. miniszteri tanácsos, a belügyminisztérium városi ügyosztályának a főnöke Andrássy Gyula gróf belügyminiszternél Tiszadobon. járt s a városokat illető két millió korona felosztására vonatkozó javaslatáról referált. Mint a Városok Lapja írja, a két millió koronának, mint egyszerű pillanatnyi segélynek, rendeleti uton és lehetőleg sürgős felosztása akadályba nem ütközik. Ezen összeg felosztását azonban nem a belügyminisztérium, hanem a pénzügyminisztérium fogja eszközölni. A pénzügyminisztériumban minden nap várják a belügyminiszternek a felosztás módjára vonatkozó javaslatát. E javaslat alapján rögtön nem intézkedik a belügyminiszter a kiutalás iránt; hanem ezta két minisztérium szak-ferfiaiból összeülő ankét fogja megtárgyalni s ezen ankét után kerül a sor az egyes városokat illető összegek kiutalására. A 2 millió kor. felosztásával kapcsolatban tárgyalják azt a kérdést is, hogy mennyi legyen az az összeg, a mely a városok végleges rendezéséhez szükséges s a mely a további években a városok között felosztásra kerülne? Ez összeg s az ezen összegből az egyes városoknak nyújtandó segítség megállapítása már törvényhozási uton történnek és értesülésünk szerint ez alkalommal rendezetnek törvényhozási uton a városi tisztviselők illetménye és nyugdíja is. Vagyis a két millió kor. felosztása a pénzügyminiszter útján rövid időn belül rendeleti uton, a végleges rendezés törvényhozási uton történik. Még csak azt jegyezzük meg, hogy a 2 millióból jutó összegek is azzal a kötelezettséggel utalványoztatnak a városoknak, hogy ez összegeket első sorban a tisztviselők illetményeinek a rendezésére tartoznak fordítani s tisztviselők alatt a kormány szorosan a közigazgatási teendőket végző tisztviselőket érti, s így mellőzi a városok javadalmainál és magángazdaságánál alkalmazott egyéneket, ugyancsak az altiszteket és szolgákat is.

— **Haverda Mariska levelezése.** Szabadkáról jelentik: Tegnap rendes szobavizit volt Haverda Mariska cellájában, ahol átkutattak mindent, még a szalmazsákot is. A szalmazsákban egy összetépett levelet találtak és amikor annak részeit összerakták, megállapították, hogy a levelet Vojtha Antal írta Haverda Mariskának. A levél részben szerelmes, részben a bűnügy kibuvóra vonatkozó kitanítást foglal magába. Mikor Mariskát felelősségre vonták a levél miatt, így szólt:

— Én nem tudom, hogy került a levél a szalmazsákba. Fogalmam sincs róla, hogy ki feküdt előttem az ágyon.

Vojtha is tagadott. Az ügyészség azonban megállapította, hogy Vojtha és Mariska levelezésüket rabok útján közvetítették. Mariskát most azzal büntették meg, hogy sötét zárkába csukták és Vojtha ellen is szigorú intézkedést tettek.

— **Mibe került Pozsonynak a királyfogadás?** Ó felsége pozsonyi fogadása a pozsonyi tanács elszámolása szerint összesen 15,084 koronájába került Pozsony városának, amit a város a XXI. költségvetési cím terhére a júliusi közgyűlés által engedélyezett 20,000 koronás póthitelből fedez.

— Sternberg gróf lovagias ügye. Tudvalevő, hogy Sternberg Adalbert gróf osztrák reichsrati képviselőt néhány héttel ezelőtt a király kegye és a tiszti becsületbíróság határozata rehabilitálta. Most, mint Bécsből táviratoznak, Welsersheimb volt osztrák honvédelmi miniszter, tábornagy, akit öt évvel ezelőtt Sternberg gróf az osztrák képviselőház ülésén megsértett, de aki az akkor diszkvalifikált gróftól elégtételt nem kért, néhány nappal ezelőtt provokáltatta az immár rehabilitált gróft. Sternberg gróf természetesen bocsánatot kért a 81 éves tábornagtól, amire az évek óta húzódó lovagias ügy elintézését nyert.

— Magyar-osztrák ellenes tüntetés Belgrádban. Különös botrány színhelye volt ma Belgrád. A szerb fővárosban néhány nap óta előadást tart a híres Smiedt-cirkusz. Belgrádban egyszerre csak hire terjedt, hogy a cirkusz alkalmazottai nem artisták, hanem osztrák-magyar tisztek, akik kémkedés céljából mentek Belgrádba. Ma, hétfőn este tíz órakor nagy tömeg gyűlt össze a cirkusz előtt és kövekkel, záptojásokkal dobálták az artistákat. Közben azt ordították, hogy meg kell őket lincselni. Az artisták élete már veszélyben volt, amikor nagy csapat rendőr vonult ki és szétszórta a tömeget.

— Eljegyzés. Adler Dániel, a Meisl és Adler cég beltagja eljegyezte Aczél Irénkét Székesfehérvárról.

— Kell Manó cég ajánlja csipke és szalag különlegességeit. Telefon szám 673. 131

— Családi idill a vasúti kocsiában. Budapestről írják: A kassa-oderbergi vasút egyik tisztviselője családjával Budapesten beszállt a Fiume felé induló 1008. számú vonat egy második osztályú kocsijába. A férj és feleség foglaltak el egy fülkét, melylyel „szolgálati szakasz” jelzőtáblával láttak el. Két idős leány és két kisebb fiugyermekeit pedig a mellette levő fülkébe helyezte el. Az utazásuk egész Simontornyáig mély csendben történt. Simontornyán azonban, mint látszik, férj és feleség között nézeteltérés történhetett, mert a férj hirtelen kivetkőzött emberi mivoltából és állatként rohanta meg nejét, kit azután ökleivel ütlegelni kezdett. Az ütlegeléssel azonban nem volt teljesen megelégedve, mert azután megfogta nejét és a lábánál fogva ki akarta dobni a kocsii ablakán. A nagy zajra a másik fülkéből kirohanó gyermekei és a kocsin utazó még két uri ember térítették észre az önmagáról megfeledkezett embert, aki azután mintegy megszárgyenyulva dült a fülke párnái közé és folytatta csendben utazását. Hogy azonban a további uton nem történt-e valami folytatása a dolognak, nem tudni.

— Megszökött pénztáros. Eszékről táviratozzák: A Dunagőzhajózási Társaság segélypénztárának pénztárosa, Prokay János néhány ezer korona elsikkasztása után megszökött. A kár nagysága még nincs teljesen megállapítva. Prokay öt éve volt a nevezett társaság szolgálatában, egész idő alatt uri lábon élt és olyan kedvteléseket űzött, melyek jövedelmével nem állottak arányban. Prokayt országjárta körözik.

— Eltűnt gyerek. Arad megye hivatalos lapjában olvassuk a következőket: „Mandl István, aki Boncesd községben, 1. házszám alatt lakik, előszóval eladja, hogy folyó hó 19-én, a reggeli órákban 12 éves József nevű fia hazulról eltávozott és azóta haza nem jött, kéri fia körözését.” Személyleírás: Termete korához képest erősen kifejlett, arca barna, gömbölyű, szeme fekete, haja sötét gesztenyeszínű, ruházata eltávozásakor: kék ing, szürkés nadrág, szalma kalap, meztőláb. Körözendő s feltalálás esetén a hivatal értesítendő. Borosseb, 1909. július. Főszolgabíró.”

— Rohitsch-Sauerbrunn, a gyomorbeteg régi, jótíró gyógyító- és üdülő-helye, hatalmasan megnövekedett érdeklődés jeleit mutatja az idei évadban. A gyönyörű fekvésű, balzsamos levegőt árasztó erdők között fekvő stájer fürdőhely ezt főként gyógyvizeinek köszönheti, a melyek közül a Tempel- és a Styria-forrás eddig is ismeretes, a Donáti-forrást pedig alig két év előtt fedezték fel. Ezek, különösen pedig a legutóbbi, elsőrendű orvosi szaktekintélyek szerint tartalmukban és gyógyító hatásukban a karlsbadi forrásvizekkel egyenlők. A természetadta gyógyeszközök mellett modern hidegvíz-gyógyintézet, diétikus konyha szolgálja a betegek és üdülők javát, s a szórakozások megannyi neme teszi rájuk nézve az itt időzést kellemessé. A gyógyhelyet a többiek között meglátogatta Sándor szerb trónörökös, aki kíséretével több hetet töltött itt.

— Családi tragédia. Tusnád-fürdőn e héten megrendítő öngyilkosság foglalkoztatta a vendégeket. Gál János, a fürdőigazgatóság szolgálatában álló kocsisok egyike fölakasztotta magát. Az eset annál megrázóbb, mert jellemző a néplelekre. A szegény fiatal ember ugyanis, akit a sors üldözött s önhibáján kívül szüleivel is ellentétbe hozott, nem egykönnyen esett kétségbe s derült, vidám kedélyű volt mindaddig, míg a napokban újabb szerencsétlenség nem érte. Feleségén ugyanis az örültsegi jelei kezdtek mutatkozni, majd szükségessé vált a nagyszabeni tébolydába való szállítása. Az erős fiatal ember ettől kezdve buskomor lett s egészen megtörtött, míg végre egy őrizetlen pillanatban önkézzel vetett véget életének, amely ránézve csak keserűségek sorozata volt. Az ügyben a csendőrség folytatja a vizsgálatot.

— Eltűntetett gépraktár. Szabadkáról írják: Obecse, ez a csendes kis bácskai városka a szélhámosai jóvoltából hírnévre kezd vergődni. Pár nap előtt az egész ország sajtója foglalkozott Beslin Emil és társai 130 ezer koronás csalási kísérletével, melyet egy obecsei földbirtokos nevével akartak elkövetni, most pedig egy bizományos szélhámosa foglalkoztatja Obecset. Ez év tavaszán a helység legforgalmasabb utcáján nagy üzlethelyiséget bérelt egy Klein J. nevű ember, aki mint egy előkelő fővárosi gyár bizományosa gépraktárt nyitott. Eleinte jól ment az üzlet, de a raktár kiürülése nem állott arányban a forgalommal. Egyre-másra szállították el az értékes gazdasági gépeket, úgy, hogy pár nap előtt egészen üres maradt az üzlethelyiség, melyből végre eltűnt az ügynök is. Alkalmazottainak — akik főleg nagy számban voltak — azt mondták, hogy Budapestre utazik új árukért s néhány nap múlva visszatér. Az alkalmazottak vártak, míg a türelmük végkép el nem fogyott, azután jelentést tettek a bizományos eltűnéséről a rendőrségnek, mert Klein nemcsak a gyárat károsította meg, hanem alkalmazottait is, akikből kisebb-nagyobb összegű kauciót szedett fel az alkalmaztatásukkor s ezt a pénzt elfelejtette visszaadni. A bizományosot országosan körözik.

— Halálos kuglizás. Temesvárról írják: Halálos kimenetelű szerencsétlenség történt szombat este a Józsefvárosban. A Vaspálya-ut 24. szám alatt levő „Három nyul”-hoz címzett korcsmában vigan mulattak az emberek és sör mellett kuglizással töltötték az időt. A kuglizást többen nézték s a tekepálya mellett néhányan figyelték a játékot. Amikor Rácz Géza fiatal napszámos a golyót nagy erővel elhajította, a golyó nagy ívben kiugrott a pályából, s Kondár György munkást halántékon találta, aki a vendégek nagy rémületére összeesett. A társaság rögtön felugrott s segítségére sietett a szerencsétlennek. A gyors segély azonban hiábavalónak bizonyult, mert Kondár György a helyszínén meghalt. Kondár Györgyön csodálatosképpen semmiféle külső sérülés nem volt látható, csak a halántéka körül változott a bőr kék színűvé.

— Köszönetnyilvánítás. Sugár József aradi szabómester volt szíves Rosenberg Sándor dr. aradi főrabbi elhunyt alkalmából az aradi ág. hitv. evang. egyház orgona alapja javára 5 koronát adományozni, mely szíves adományért halás köszönetét fejezi ki Réthy Viktor, az aradi ág. hitv. evang. egyház gondnoka.

— Kossak csász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 2811

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 17

A kiváló bór- és kénforrás

SALVATOR

Vese- és hólyagbajoknál, húsvégyánál, csontbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás. Természetes vasmentes ásványvíz. Aszfalt ásványvízkezelésben vagy a Szinye-Lépcső. Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Ródlófraknyó 6.

TARKASÁGOK.

(Világhódító Nagy Sándor és a presbiterium.) Igen jól mutatja paraszt városaink polgárainak világhistóriai tudását a következő kis dolog:

Presbiteri ülés volt a m—i ref. egyház nagy tanácstermében. Az elnöklő lelkész indítványozott valamit, ami a presbiter uraimék conservativizmusával ellenkezett. Fel is állott Nagy Sándor presbiter uram s oly sikeresen szónokolt az indítvány ellen, hogy azt csufosan „leszavalták.”

Az ülést követő vasárnapon a világi dicsőség mulandóságáról praedikált a nagytiszteletű ur. Elmondá, hogy csak egy dicsőség vagy, amely is az Ur Isten dicsősége, azonkívül pedig mulandó minden, valaminthogy elmúlt Nehukadnezar, a dicső Salamon király, sőt még világhódító Nagy Sándor dicsősége is, stb. . . .

Templomból kijövet azután lón összegyülekezése a derek presbitereknek, akik világiak lévén, a világnak is gondolták immár magukat, amiről is kiki meggyőződhet vala, hallván őket beszélni ily-félekép:

— Hiába is beszélt pedig a nagytiszteletű ur, mert az Ur dicsősége úgy sem az övé, Nagy Sándor presbiter uram pedig aminthogy meghódított bennünket, úgy övé most is a dicsőség, mert hogy csak neki volt igaza!

(Az aradi csizma.) Az illetőségeket tárgyalják le Magyarországon a leghosszadalmasabban. Nem a közigazgatás az oka ennek a lassuságnak, inkább azok az emberek, akik nem tudják, vagy nem akarják tudni, hogy hova valók. Hogy sok ember nem tudja ezt, az valószínű. Hogy mások nem szívesen tudnak róla, annak is megtalálni a magyarázatát, főleg, ha csavargó urak tisztelik a pátriájukat és nem kívánnak rá szégyent hozni. Elég az hozzá, hogy néha elfog a rendőrség egy csavargót, aki aztán két évig is kosztoltatja magát a rendőrség nyakán, amíg kiszül, hogy voltaképpen hova kell zsuppolni.

Más népek viszont azt akarják bizonyítani, hogy például aradi illetőségűek. Ezt adófizetési könyvvel, vagy mással kell igazolni, vagy ha ő maga nem fizetett adót, tán fizetett az apja s ez az az alap, amelyen tovább kell haladni.

A történet második bevezetése a csizmákról szól. A speciális aradi csizma ló- vagy ökörbőből való, két darabból áll. Elül „ráványolják” a fejet, hogy sima legyen, ne vessen ráncot, egy-szabásu a fej is a szárral. Azonfelül a szár föl-seje szivalaku, amit Szent-István vágásnak neveznek. És hegyes az orra, rudas a patkója.

— Amelyik csizma hátul viseli a varrást, amelyiknek a fejbőre külön varródik a szárhoz, az idegen. Ez bőrszűrésre vall, már pedig az igazi

**Aradon, Karollina-uta, 8.
sz. száját ház a fiók posta
* * * mellett. * ***

ARADI IPAR ÉS NÉPBANK.

Meghívás!

Az „Aradi Ipar- és Népbank“

tisztelt részvényeseit a **folyó évi augusztus hó 15-én délelőtt 10 órakor** az intézet első emeleti tanácstermében (Szabadság-tér 18. sz. tartandó

rendkívüli közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghívom.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kiküldése.
2. Az igazgatóság előterjesztése a részvénytőke felemelése tárgyában.
3. Az alapszabályok 6. és 11. §-ának módosítása.
4. Az igazgatóság felhatalmazása alapszabálmódosításokra a cégbiróság által kívánt változások esetében.

Azon tisztelt részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felkérem, hogy az alapszabályok 69. §-a értelmében részvényeiket f. évi augusztus hó 14-ig az intézet főpénztáránál tértívny ellenében letéteményezni sziveskedjenek.

Arad, 1909. július hó 20.

2876

Szalay Károly s. k.

elnök.

Telefon szám 151.

Magy
könyvkötészet.

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
KÖNYVNYOMDÁJA
ARADON, JÓZSEF FŐHERCZEG-UT 22. SZ.

Bettü-
15 m. öntöde.

Riánlja
kifűnűen berendezett és
a mai kor igényeinek
teljesen megfelelően fel-
szerelt

NYOMDÁJÁT,

hol mindennemű nyom-
tatási munkák gyorsan,
pontosan és a legmo-
dernebb kivitelenben ju-
tányos árban készített-
nek el.

Eljegyzési és
esküvői kár-
tyák, pontos
és csinos ki-
vitelenben

Beliépti jegyek

Aradi Közlöny

a legnagyobb és legter-
jedtebb vidéki politikai
napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben:

1 ére . . . 24 korona.
1 óra . . . 2 korona.

Vidéken:

1 ére . . . 26 korona.
1 óra . . . 2 kor. 40 f.

Szerkesztőségi telefon 357.

Kiadóhivatali . . . 151

APRO HIRDETÉSEK.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstnemezeket ki-váltak és vesznek. Farkas Streicher Arad, Tököly-tér 1. 1771

Ügynökök

hirdetések szerzésére fel-vétetnek. Jelentkezések e lap kiadóhivatalában.

Német kisasszony

ajánlkozik 1-2 gyermek mellé. Cím: Kurticsi-ut 10. szám, Arad. 2918

Fiatal intelligens nő

üzletbe kiszolgáló alkalmazásra ajánlkozik szerény feltételek mel-lett. Cím a kiadóhivatalban. 2908

Kovácszincon

egy kis hold fagymentes szálló eladó. Bővebbet Sarkad Választó-utca 28. szám. 2911

Nevelőnő

vidékre 2 gyermek mellé felvétetik. Ajánlatok "Nevelőnő" jeligével a kiadóhivatalba küldendők. 2872

Egy magányos úri ház

kerttel, piac közelében november 1-től kiadó. Bővebbet a kiadóban. 2805

Kitűnő karban lévő

rövid zongora eladó. Cím a kiadó-hivatalban. 2884

Képkiarusítás

Raktáromban felhalmozott több ezer művészi képet heliogravurált, fény, olaj és színnymatot vala-mint a most alkalmi vétel folytán birtokomba jutott **művészi réz-metszeteket** mélyen leszállított áron **kiarúsítom.** Bloch H. papirkereskedése Arad, Ad-drássy-tér Salac-u. sarok. 1215

Kotsis Ferencné

női-ruha készítői műtermében két derék- és egy aljvarrónő felvéte-tik. Korin Áron-utca 2. sz., I. emelet.

Keresek

egy feltétlen tisztességes idősebb asszonyt, avagy leányt, minden-nek két tagu családdhoz. Jó bánás-mód biztosítva. Jelentkezhetni e lap kiadóhivatalában.

Balatonmelléki szálló

métermázsánként 25 koronáért kap-ható Szabó József nyug. tanító-képezdei igazgató balatonfüredi szállógazdaságában. Árak kelyben értendők. Ugyanótt 200 hektoliter balatonmelléki óbor eladó. 2888

Egy két szobás udvari lakás

minden hozzátartozóval minden órában kiadó. Wesselényi-utca 35. szám. 2914

Modern kölcsöntárunkba

érkezett újdonságok: Móricz Zs. Hét krajcár. Felicitas Rose: Heide-schulmeister, Zobeltitz: Die Körbe des Herrn von Wildenberg, Ingusz I. Fia Arad, Andrassy-tér 16. 178

Jó házból való két fiú

mint fűszerkereskedő tanonc azon-nal felvétetik Frischholz Béla fű-szerkereskedésében, Hátszegen. 2699

Olcsó nyaralás.

Menyházán, a kies fürdőhely egyik legszebb pontján, a v. suti meg-állóhely mellett olcsó, kényelmes szobák és kitűnő ellátás kapható Schida Józsefné „Elza” szállodá-jában. 2887

Társul a,ánlkozik

életképes vállalatához vagy üzlet-hez hivatalnok 6-8000 korona tökével. Kimerítő ajánlatok „hiva-talnok” jeligével a kiadóba kéré-tnek. 2889

Modern lakás,

mely áll 4 szoba, előszoba, fürdő-szoba és mellékhelyiségekből, Fer-dinánd-utca 1. (Probst-ház) azon-nal kiadó. 2890

Újdonságok kölcsönzésre!

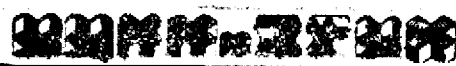
Schaw Bernard: Die törichte Heirat, Lindau: Der Held Tages, Felicitas Rose: Heideschulmeister Uwe Karsten, Stratz: Die armen Reichen, Schlicht: Officiere a. d., Stilge-bauer: Der Eroberer, Schnitzler: Dämmerseelen, Heer: Laubgewind, Ballestreum: Maria Schnee, Bartsch: Vom sterbenden Rokoko. Kapha-tók Kerpel Izso kölcsönkönyvtárá-ban, Aradon. 262

Trafik

600.000 korona

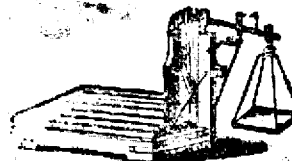
szivar forgalom-mal, nagy bélyeg és mellékcikk for-galommal Budapest legelőkelőbb helyén átadó. — Bővebbet HEVESI JAKAB-NÁL Király-utca II. Budapesten. 2915

Gartner Márk

épület és műlakatos, mérlegkészítő és ja-vító műhelye

Arad, Szabadság-tér 11

Vanszeren-csém érte-síteni úgy a helybeli, mint a vi-déki keres-kezőket, hogy mindennemű **mérlegeket**, **ugyszintén**

= súlyokat =

pontosan és jutányos árak mellett készítek és javítok.

Szíves pártfogást kér, kitűnő tisztelettel

Gartner Márk,

2899 épület és műlakatos, mérlegkészítő.

Új arany és ékszer műhely!

Van szerencsém úgy a városi, mint a vidéki uriközön ség b. fi-gyelmét felhívni a Szabadság-tér 14. sz. a. megnyílt

új arany, ezüst és ékszer műhelyemre,

hol mindennemű ékszerárak, drá-gakő-foglalatok és javítások leg-gyorsabban s modern kivitelben jutányos árak mellett készítek.

Szíves pártfogást kér

Waldmann I.

Szabadság-tér 14. sz. (Fiume-kávé-ház mellett.) 2889

Diamant-Jenő

épület- és diszmű-bádogos.

Műhelye és

kész áru raktára: Ka-zinczy-utca I. (Polgári fiúisko-lával szemben.)

Új női- és férfi szabó műterem.

KATONA LÁSZLÓ

Arad, Szabadság-tér I. sz. a.

Van szerencsém a n. é. városi és vidéki nagyközönség b. figyel-mét felhívni ujonnan megnyílt

női és férfi szabó műtermemre,

hol minden e szakmába vágó mun-kát legizlésebben s legelőnyösebb ár mellett elvállalok.

Szíves pártfogásért esedezik Katona László, női és férfi szabó, Szadabság-tér I. szám alatt. 2023

Használt

ó l o m

megvételre kerestetik

Az aradi Hitelbank és takarékpénztár részvénytársaság

t. részvényeseit az Aradon, 1909. évi augusztus hó 25-én d. e. 10 órakor az intézet helyiségében megtartandó

rendkívüli közgyűlésre

2909 ezennel meghívjuk.

T Á R S Y S O R O Z A T:

1. Határozathozat az intézet tovább vezetése vagy felszámolása tárgyában.
2. Tovább vezetés esetén: a veszteségek fedezése céljából az alaptőkének 100000 koronáról 10000 koronára leszállítása, a részvé-nyek névértékének lebélyegzése által. Ennek megfelelően az alapsza-bályok 6. §-ának módosítása.
3. Esetleges indítványok.

Az igazgatóság.

Keresünk azonnali belépésre

egy a borszakmában és kezelésében teljesen járatos

pincemestert.

Ajánlatok bizonyítványokkal, a kor megjelölésével a Dévai Hitelbank R. T. Áruosztályához címzendők. 2912